Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
A M E R I K Ā

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa: slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par vienu collas telpu 1 slejā

Nr. 77./100. TREŠDIEN, 1952. G. 1. OKTOBRĪ 2. GADS

JAUNI PAMIERA PRIEKŠLIKUMI KOREJĀ

Seulā. — Apvienoto Nāciju galvenais sarunvedis ģen. Herisons komūnistiem iesniedza priekšlikumus, kādā veidā pārvarēt galveno kavēkli — gūstekņu apmaiņas jautājumu — lai abas karojošās puses iespētu noligt pamieru vēl pirms ziemas iestāšanās.

Visos 3 priekšlikumos runa ir par gūstekņu nosūtīšanu lielākās vai mazākās grupās uz neitrālu joslu, kur tos iztaujātu neitrālu valstu virsnieki par to vēlēšanos atgriezties Ziemeļkorejā un Ķīnā resp. pie komūnistiem vai palikt Dienvidkorejā.

Pēc pirmās apspriedes ar komūnistiem, kad šie priekšlikumi tika iesniegti, ģen. Herisonam bija vēl otra apspriede, kurā komūnistu sarunvedi paziņoja savu vēlēšanos „priekšlikumus apspriest tuvāk." Sarunvežu nākošā apspriede notiks pēc nedēļas, kad komūnisti sola dot atbildi, protams, pēc rīkojumu saņemšanas no „draugiem" Maskavā.

Ģen. Herisona priekšlikumi, kas, bez šaubām, izstrādāti sazinā ar ASV galveno komandieri Tālos Austrumos ģen. Klarku un ASV ārlietu ministriju, ļoti labvēlīgi uzņemti valdības aprindās.

Smagas cīņas rietumu frontē

Seulā. — Vēl vienmēr negrib rimties pirms 2 nedēļām atsāktās kaujas Korejas rietumu frontē. Pagājušā ceturtdienā komūnisti karaspēks atsvieda no Big Nori kalna amerikāņu portorikāņu karaspēka vienības. Situāciju glābt uzdeva grieķu vienībām, ko tās arī sestdien ļoti sekmīgi veica un kalnu ieņēma, izsitot komūnistus no to pozicijām. Taču arī komūnisti nevēlējās šo kalnu zaudēt un svētdien atjaunoja pretuzbrukumus veselas 8 (!) reizes un beidzot tiem izdevās, diezgan traģiskā kārtā, grieķiem ierakumus atņemt. Amerikāņu smagie bumbvedēji vēlējās pabalstīt varonīgos grieķu karavīrus, bumbojot komūnistu pozicijas, taču kauju karstumā un sliktās novērošanas dēļ daļa amerikāņu bumbu krita uz grieķu pozicijām, radot liekus zaudējumus un tā ietekmējot svarīgo poziciju krišanu komūnistu rokās.

Igauņiem būs vispasaules organizācija

Igauņu centrālo organizāciju starpā jau ilgāku laiku notiek sarakstīšanās par vispasaules organizācijas izveidošanu. Visas organizācijas ir vienojušās, ka iniciativa šinī lietā jāuzņemas Igauņu nacionālai komitejai ASV. Tagad šī komiteja izstrādājusi projektu, kas paredz dibināt Ņujorkā Igauņu vispasaules biroju, kā centrālo igauņu organizāciju.

Pēc šī projekta birojā ietilp pa vienam pārstāvim no 7 igauņu centrālām organizācijām dažādās zemēs. (Zviedrijā vēl nav nodibinājusies viena centrālā organizācija, tāpēc pagaidām abas rivālizējošās organizācijas dos pa vienam pārstāvim.) Vēlāk birojam varēs pievienoties arī pārstāvji no zemēm, kur vēl nav izveidotas igauņu centrālās organizācijas. Birojs pārstāvēs igauņus visā brīvajā pasaulē un koordinēs cīņu par Igaunijas neatkarības atgūšanu. Katras zemes centrālā organizācija izraudzīs savu pārstāvi birojā no igauņiem, kas dzīvo Ņujorkā. Izraudzītais pārstāvis atradīsies kontaktā ar attiecīgās zemes centrālo organizāciju. Visi lēmumi jāpieņem vienbalsīgi. Birojs var sākt darboties, kad būs nozīmēti vismaz 5 pārstāvji.

Sagaidams, ka atsevišķo zemju centrālās organizācijas šim projektam pievienosies un birojs varēs uzsākt darbību tuvākajā nākotnē.

Bonna noraida komūnistu piedāvājumus

Berlīnē. — Rietumvācijas iekšlietu ministrs Kaisers svētdien radio runā Berlīnē paziņoja savas valdības lēmumu, ka tā nevēlas ielaisties nekādās apspriedēs ar Austrumvācijas komūnistu valdību par visas Vācijas varbūtēju apvienošanu. Bonnas valdība nesenos piedāvājumos neredzot nekā jauna, bet gan komūnistu vecos maldināšanas paņēmienus visas Vācijas iegūšanai.

Rietumvācijas sociāldemokratu partija savā konferencē pieņēma rezolūciju uzaicināt „4 lielos" — ASV, Angliju, Franciju un Pad. Savienību darīt visu iespējamo, lai vēl neatbrīvotie vācu kara gūstekņi varētu atgriezties Vācijā.

STĪVENSENS ATKLĀJ SAVUS IENĀKUMUS

Vašingtonā. — Demokratu partijas prezidenta amata kandidāts gubernātors Stīvensens, atbildot Niksena pagājušās nedēļas uzaicinājumam darīt zināmu savus pēdējo gadu ienākumus, svētdien savā kampaņas runā paziņoja, ka pagājušo 10 gadu laikā viņš ieņēmis tuvu pie 500.000 dolāru. No šīs summas viņš esot maksājis atsevišķiem uzticamiem demokratiem kuri palīdzēja viņam tikt par Čikāgas gubernātoru.

Daļa demokratu jau skaļi sauc, lai arī pats ģen. Eizenhauers nākot klajā ar saviem ienākumiem un izdevumiem. Viss šis lielais tracis, kas sākās ar apvainojumiem pret senātoru Niksenu par it kā nelikumīgu 16.000 dol. saņemšanu propagandas vajadzībām, no republikāņu miljonāriem, šķiet zaudē savu nozīmi, jo viena puse apvaino otru — un abas partijas spēj sniegt pietiekami attaisnojušus pierādījumus, lai apvainojumi spētu kaut cik ietekmēt amerikāņu tautu.

SVARĪGA STRĀDNIEKU PARTIJAS KONFERENCE ANGLIJĀ

Londonā. — Šonedēļ sanāk gadskārtējā angļu strādnieku partijas augstākās pad. konferencs, lai apspriestu tekošos iekšpolitikas un ārpolitikas jautājumus, lai nospraustu vadlīnijas strādnieku partijai un ievēlētu jaunu padomi. Kaut arī sagaidāma Bevāna atbalstītāju noteikta uzstāšanās pret Etlija politikas vairākumu, taču jau tagad daudzi politiķi un angļu prese diezgan asi izteicas pret pašu Bevānu. Tie ieteic Bevāna izslēgšanu no augstākās padomes, jo ar saviem uzbrukumiem strādnieku partijas vadībai un Etlijam, viņš kaitējot Anglijas militārai drošībai un strādnieku partijas ārpolitikai.

Kara lidmašīnu masveida lidojums uz Eiropu

Otavā. — Kanada šonedēļ nosūta uz Eiropu Ziemeļatlantijas bruņoto spēku vajadzībām 63 lidmašīnas (F-86, Sēbre strūklidmašīnas). Šie iznīcinātāji no Goose Bay lidlauka tiek nosūtīti pāri okeānam grupā pa 4, ik pēc 5 minūtēm. Savu garo lidojumu uz Eiropu tie veiks lēcienu veidā uz Grēnlandi, Islandi un Skotiju, no kurienes tie dosies tālāk uz Mecu, Franciju. Šis Kanadas [illegible] izveidos 3 eskadriļas, kā jaunu aviācijas vienību Eiropas aizsardzībai pret austrumiem.

Interesantākais ir šo lidmašīnu masveida nosūtīšana uz Eiropu, un tā kā šāda „pārsviešana" tiek darīta pirmoreiz, tad varbūtējai palīdzībai okeānā nozīmēti amerikāņu un angļu kaujas kuģi.

Draud aiziet no Apvienotām Nācijām

Johanesburgā. — Dienvidafrikas premjērs Daniels Malāns raksturoja Apvienotās Nācijas kā neizdevušos mēģinājumu radīt organizāciju, kas vienotu pasauli. Ar savu līdzšinējo darbu AN esot sevi apliecinājuši par instrumentu, kas nekādi nespēj pakalpot pasaulei, gan jo bieži sagādājot neizdošanās. Tādēļ gluži dabiski esot radies stāvoklis, ka neviena valsts vairs nevelta nekādu uzmanību Apvienotajām Nācijām un tās vārgajiem mēģinājumiem kaut ko darīt.

Galvenais vaininīgais AN neveiksmē esot tas, kas šīs organizācijas pamatos esot licis noteikumus, kuri dod pilnu vaļu Padomju Savienībai. Ar saviem veto PSRS pilnīgi dominējot AN darbā un nevarot būt runas par jebkādiem pozitiviem darba rezultātiem.

Nespēdamas atrisināt kaut vienu no savstarpējiem strīdīgajiem jautājumiem, lielvalstis cenšoties parādīt savu darbīgumu, iejaucoties mazāko valstu lietās.

Tagad AN iejaucoties Dienvidafrikas iekšējās lietās. Malāns paziņoja, ka Dienvidāfrika izstāsies no Apvienotajām Nācijām, ja tās tā turpināsies tālāk.

Miris Somijas eksprezidents

Helsinkos. — Pēc ilgākas slimošanas 87 gadu vecumā miris bijušais Somijas prezidents Karlo Jūho Stālbergs. Somu tauta izraudzīja Stālbergu par savas zemes vadītāju 1919. gadā, kad jaunā neatkarīgā valsts pacēlās no cariskās Krievijas drupām. Viņš bija prezidents līdz 1925. gadam. Tad atteicās kandidēt no jauna. Gan 1931. gadā viņš atkal mēģināja atgriezties prezidenta amatā, bet vēlēšanās zaudēja.

BEZ KOMENTĀRIEM

PLKV. K. LOBE UN SARKANAIS ĢENERĀLIS BRUNO KALNIŅŠ ZLN PADOMĒ

APSPIESTO NĀCIJU PĀRSTĀVJI PRASA
deportāciju jautājumu uzņemt AN darba kārtībā

Pag. gada 19. oktobrī Baltijas valstu diplomātiskie pārstāvji ASV un Čechoslovakijas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas Nacionālo padomju priekšsēži bija iesnieguši ASV Valsts sekretāram, kā arī pārējo brīvo nāciju valdībām kopēju memorandu, kurā apskata un nosoda Padomju Savienības izdarītās vai inspirētās masu deportācijas Austrumeiropas zemēs. Memoranda noslēgumā izteikts lūgums gādāt, lai Apvienotās Nācijas tiktu pacelts jautājums par masu deportācijām, brīdinot komūnistiskās valdības apturēt šādu nosodamu praksi, kas ir kliedzošā pretrunā ar AN statūtiem un cilvēku tiesību deklarāciju.

Minētam kopējam memorandam bija pievienoti atsevišķu apspiesto nāciju pārstāvju saraksti par boļševiku izdarītām deportācijām viņu zemēs. Memorands un tam pievienotās liecības iespiesti atsevišķā brošūrā ar nosaukumu „Human Freedom is Being Crushed", un to savā laikā plaši izplatīja ASV un citur.

Ņemot vērā, ka Apvienoto Nāciju pilnsapulce savā iepriekšējā sesijā, ko noturēja pagājušā gadā Parīzē, nebija atradusi izdevību šo jautājumu apskatīt, Latvijas sūtnis J. Feldmans, kopā ar Lietuvas un Igaunijas sūtņiem, kā arī Austrumeiropas apspiesto tautu Nacionālās padomes, šī gada 23. septembrī iesniedza ASV Valsts sekretāram Ečesonam un brīvo nāciju sūtņiem notas, kurās atgādina par augšā minēto memorandu un izsaka cerības, ka brīvo nāciju delagāti nākamā AN pilnsapulcē atgriezīsies pie tā, lai panāktu deportāciju jautājuma uzņemšanu pilnsapulces darba kārtībā.

Paskaidrojums LNAK padomes vēlēšanu lietā

Sakarā ar Daugavas Vanagu priekšnieka Kanadā P. Baloža kunga rakstu „Kā latviešus iesaistīt LNAK vēlēšanās?", kas publicēts šā laikraksta 27. septembra numurā, esmu spiests publicēt zināšanai visiem Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā dalībniekiem un visiem latviešiem Kanadā šādu paskaidrojumu:

Katra sabiedriska organizācija saviem dalībniekiem dod ne tikai tiesības, bet uzliek arī zināmus pienākumus. Visas organizācijas par galveno un vissvarīgāko pienākumu saviem dalībniekiem noteic dalības naudas iemaksu organizācijas mērķu sekmēšanai. Nekur pasaulē nav tādas organizācijas, kas to nedarītu. Tas arī ir gluži dabiski un saprotami, jo bez līdzekļiem neviena organizācija pastāvēt nevar.

Tāpat saprotams, ka tie organizācijas dalībnieki, kuri nepilda pienākumus, zaudē arī tiesības šinī organizācijā. Kad, kādā kārtībā un kādā veidā pienākumi veicami, tāpat kad, kādā kārtībā un kādā veidā dalības nauda iemaksājama, nosaka attiecīgas organizācijas statūti.

Princips, ka vēlēšanu tiesības bauda tikai tie dalībnieki, kas ir nomaksājuši savu dalības maksu par ilgāku vai īsāku laiku, pastāv visās organizācijās. Pat daudzu valstu likumos pastāv noteikums, ka vēlēšanās var piedalīties tikai tie pilsoņi, kas nomaksājuši nodokļus, piem. Kanadā. Dānijas likums nosaka, ka pašvaldību vēlēšanās var piedalīties tikai tie pilsoņi, kas pašvaldību nodokli nomaksājuši līdz vēlēšanu dienai.

Ja nu valsts, kurai ir sankcijas, kas dod iespēju nodokļus no saviem pilsoņiem pitdzīt piespiedu kārtā, tādā veidā nodrošinās pret sabiedrisko pienākumu nepildītājiem, ko gan tādā gadījumā lai dara mūsu trimdas centrālā organizācija, kas balstās tikai uz mūsu labo gribu vien?

Visas citas organizācijas pienākumu nepildītājus var vienkārši izslēgt, bet LNAK nevar arī to, jo saskaņā ar statūtu 6. p. par LNAK dalībniekiem skaitās visi Kanadā dzīvojošie latvieši, un nekādu izslēgšanu statūti neparedz. Tas arī gluži labi saprotams un ir pareizi, jo šis nopietnais laikmets, trimdas gaitas un brāļu ciešanas aiz dzelzs priekškara prasa, lai mēs šobrīd turamies visi kopā un neapdraudam neviena latvieša neatņemamo tiesību piederēt pie tautas kopības.

Pieturoties pie stingri demokratiskā principa, LNAK valde vai vēlēšanu komisija nemaz nevar dot balss tiesības arī tiem, kas nav nokārtojuši savus maksājumus LNAK, jo statūtu 6. p. nosaka, ka vēlēšanu tiesības bauda tikai tie, kas ir nokārtojuši maksājumus par pēdējo pusgadu. Statūti ir pieņemti LNAK padomē, kas ir ievēlēta 1950. g. vispārējās Kanadā dzīvojošo latviešu vēlēšanās.

LNAK valde š. g. 14. un 15. jūnijā bija sasaukusi visu Kanadā esošo latviešu organizāciju apspriedi un LNAK padomes ārkārtējo sēdi, kurās šis jautājums tika plaši debatēts, un padome nolēma palikt pie līdzšinējiem vēlēšanu noteikumiem. Ja Kanadas latvieši ar šādu padomes lēmumu nav apmierināti, tad jaunās vēlēšanās tie var ievēlēt citu padomes sastāvu, likt šo jautājumu vēlreiz darba kārtībā un tādējādi tīri demokratiskā ceļā panākt citādu atrisinājumu.

Ja ārkārtējā LNAK padomes sēdē daži runātāji, to starpā DV priekšnieks Baloža kungs, bija citādos uzskatos ,tad tam te nav nozīmes, jo demokratiskā iekārtā mazākums nevar uzspiest savu gribu vairākumam. Vispār Kanadas latviešu pasīvā daļa nevar un nedrīkst kavēt aktīvās daļas darbu.

Demokratiskā iekārtā nav nozīmes tam apstāklim, cik simti vai tūkstoši piedalās vēlēšanās, bet gan tam, ka visiem bija iespējams vēlēšanās piedalīties. Mēs zinām, ka Padomju Savienībā vēlēšanās parasti piedalās ap 99 proc., bet tāpēc vien mēs šīs vēlēšanas nevaram nosaukt par demokratiskām.

LNAK valde un vēlēšanu komisija ir nodrošinājusi iespēju piedalīties vēlēšanās visiem Kanadā dzīvojošiem latviešiem. Vēlēšanu materiālus piesūtīs visiem tiem latviešiem, kuru adreses LNAK būs zināmas. Par derīgām uzskatīs visas tās balsis, kuru īpašnieki būs samaksājuši vismaz $1.— par 1952. g. Maksājumus var izdarīt pirms vēlēšanām vai arī reizē ar balss nodošanu.

LNAK valde ir nolēmusi atbrīvot no maksājumiem visus 65 gadu vecumu sasniegušos, visus studējošos un visus tos, kam ir kaut kādas materiālas grūtības. Mazāk turīgo lūgumus LNAK valde apspriedīs nepārtraukti visu laiku līdz vēlēšanām. Neviens lūgums par atbrīvošanu no LNAK dalības maksas līdz šim nav vēl noraidīts.

Tātad vēlēšanas būs vispārējas un neviens nevarēs teikt, ka viņš vēlēšanās nav varējis piedalīties, bet ja kāds atturēsies no šī sabiedriskā pienākuma, tad gan tikai tāpēc, ka viņš nav gribējis to darīt.

A. Svenne,
konsultants LNAK dalībnieku lietās.

STAĻINA SLEPENIE KARA PLĀNI
Maršala Blichera gals. Jau gatavi plāni katras zemes iekarošanā no Korejas līdz Somijai. Kad Staļins sāks vispārēju karu?

Pad. Savienības lidotāju ģenerālis Aleksejs Markovs, kas Otrā Pasaules karā krita vācu gūstā, pēc kara beigām atteicās atgriezties mājās un tagad sadarbojas ar Rietumu lielvalstīm. Jau 1950. g. amerikāņu žurnālā The Saturday Evening Post viņš brīdināja Rietumus par drīzumā sagaidāmo sarkano iebrukumu Korejā. Divi nedēļas vēlāk sākās Korejas karš. Tagad atkal tanī pašā žurnālā (1952. g. 20. sept. numurā), ģenerālis Markovs atklāj Staļina turpmākos slepenos kara plānus, kas var interesēt arī Latvijas Amerikā lasītājus.

Ģenerālis Markovs kopš Otrā Pasaules kara ir bēglis, viņš tomēr zina daudz faktu par Padomju plāniem, jo pats piedalījies to izstrādāšanā. Viņš piedalījies arī Korejas kara plāna izstrādāšanā, pirms vācu-krievu kara sākuma 1941. g., kad Markovs strādājis Padomju ģenerālštābā.

Korejas kara plāna „smadzenes" bijis neviens cits, kā maršals Blīchers, kas 1920-os gados bija Čangkaišeka militārais padomnieks, bet 1930-tos gados jau komandēja visu Padomju Tālo austrumu fronti. Markovs atceras kādu vakaru Blīchera stābā, kad B. un viņa augstākie komandieri spēlējuši ar Japānu karu uz ģenerālstāba kartes. Toreiz Mandžūrija un Koreja atradās japāņu varā. Padomju Savienības Tālo austrumu ostas ziemā aizsalst, tādēļ flotes komandieris pagrūdis visu PSRS Pacifika floti pāri kartei uz Portarturu Mandžūrijā. Kad. B. to redzējis, viņš jautājis: „Kā jūs tur nokļuvāt?"

„Moatsetungs man palīdzēja," bijusi atbilde. Visi smējušies, bet B. licis flotei palikt Portarturā. Dažus gadus vēlāk, Otrā Pasaules kara beigās PSRS iebruka Mandžūrijā pa ceļiem, ko bija plānojis B. Maotsetunga spēki krieviem palīdzēja un šodien Portartura ir lielākā padomju jūras baze Pacifikā. Kad Blīchers jautājis gaisa spēku komandierim, no kurienes viņš bombardēs Japāņu, tad pēdējais bez apdomāšanās atbildējis: „No Korejas."

„Laba ideja," teicis Blīchers, „bet Koreja vēl nav Mongolija. Bet nevajadzēs ilgi gaidīt, kad Koreja būs mums tas pats, kas Mongolija." Jau pirms šīs pravietiskās kara spēles Japānas jūras padomju piekrastē vergi izbūvējuši daudz milzu apmēra lidlauku, kur bija novietotas 3000 kaujas lidmašīnu uzbrukumam pret Japānu. Arī šodien tur atrodas pat vairāk kā 3000 padomju lidmašīnu. Uz zemes Blīcheram bija 40 divīzijas ar 600.000 vīriem. Arī šodien padomju Tālo austrumu armijā ir tikpat daudz divīziju, kas gaida Staļina pavēli „soļot."

Blichers savu plānu īstenojumu vairs nepieredzēja. Viņš agresīvajam Politbirojam bija par uzmanīgu. Politbirojs vienmēr prasa, lai visi kara plāni būtu uzbrukuma plāni, atzīstot, ka uzbrukums ir vislabākā aizstāvēšanās. B. tomēr pastāvēja arī uz defensīvo plānu izstrādāšanu, jo bija pārliecināts, ka ienaidnieks var arī pirmais uzbrukt. Kad maršals B. izdarīja savu otro nepiedodamo kļūdu — 1938. g. robežu cīņās ar Japānu pie Kasana ezera neatļāva bombardēt Japānas gaisa spēkus un tā aizkavēja vispārējā kara izcelšanos, viņš tika nekavējoties izsaukts uz Maskavu, kur Metropoles viesnīcā šo slaveno maršalu apcietināja vienkāršu kapràļu garde. Pēc tam par Blīcheru nekas vairs nav dzirdēts.

Ģenerālis Markovs tālāk apgalvo, ka Kremlim jau agrāk izstrādāti plāni katras zemes iekarošanai no Korejas līdz Somijai. Padomju stratēģija ir — vispirms uzvarēt Eiroāziju, izolēt ASV, ieraut Ameriku saimnieciskā postā un tad ar piektās kolonnas palīdzību, tieši neuzbrukt ASV, pārkrāsot Balto Namu par sarkanu.

INVĀZIJA IRĀNĀ

Viens no Kremļa vislielākajiem plānojumiem ir Irānas ieņemšana. Markovs vairākus gadus kalpojis Kaukaza kara apgabalā un tādēļ labi pazīst šī plāna detaļas. Irānā Kremlis grib iegūt — naftu un neaizsalstošas ostas. Tagadējā Pad. Savienības naftas produkcija sasniedz tikai vienu septīto daļu no ASV produkcijas. Tādēļ vēl tagad daudzas sarkanarmijas daļas nav motorizētas. Sagrābjot persu ostas, krievu zemūdenes ar operācijām Indijas okeānā var ērti pārgriest britiem vitālos jūras ceļus uz Indiju, Malaju un Austrāliju. Irānas invāzijas plānā paredzētas tikai 15 divīzijas un 700 kara lidmašīnas. Padomju ģenerālštābs neparedz irāņu armijas lielu pretestību, jo irāņi vairāk nīst angļus, nekā krievus. Un ģenerālis Markovs sniedz sīkākās Irānas ieņemšanas plāna detaļas, norādot mērķus, ceļus, spēku stiprumu un paredzētās iespējamības šinī padomju zibeņkarā. No plāna redzams, ka Kremļa kara plānotāji ļoti baidās no Bakū naftas avotu bombardēšanas un aizdedzināšanas, ko kara gadījumā viegli varētu izdarīt amerikāņu un angļu gaisa spēki. Tādēļ visi Bakū naftas avoti ir aizsargāti ar speciāliem metalla sietiem, kas aizkavētu uguns izplatīšanos. Viss Bakū apgabals ir apjosts ar neskaitāmām vismodernākām pretgaisa baterijām, bet gaisā nepārtraukti riņķo lidmašīnas.

TURCIJAS PIEVEIKŠANA

Kremlim rūpes sagādā arī Turcija, kuru Pad. Savienība uzskata par spēcīgāko valsti Tuvajos Austrumos. Turki krievu vērtējumā ir, drošsirdīgākā nācija, un tā nīst visvairāk krievus. Tādēļ ir izstrādāts plāns Turciju pieveikt nevis atklātā, bet gan nervu karā. Uz katru vienu Kaukaza divīziju, kas iebruks Irānā, divas divīzijas stāvēs kaujas gatavībā pie Turcijas robežām. Ne mazāk kā 20 sarkanās divīzijas un 800 lidmaš. apdraudēs Turciju, kamēr zibeņkarā kritīs Irāna. Tanī pašā laikā Kremļa un satelītu armijas Balkānos tiks koncentrētas pie Turcijas Eiropas robežām, bet krievu Melnās jūras flote parādīsies pie Turcijas krastiem. Pat turku stiprie nervi tad vairs neizturēs, kad kaimiņu mošlema valsts tiks pieveikta četrās nedēļās un pati Turcija apdraudēta no trim pusēm. Tad padomju diplomāti Ankarā piedāvās Turcijai vieglu izeju: šķirties no Rietumiem un noligt draudzības līgumu ar PSRS, paredzot sev dažas militāras bazes Dardanelos un Bosforā. Turcija varēs palikt neatkarīga tāpat kā Somija. Ja tas izdotos, tad visi Tuvie Austrumi kristu krievu rokās, jo pēc Turcijas izolācijas padomju spēki varētu netraucēti virzīties caur Iraku un Jordānu uz Suecas kanāli. PSRS tad būtu nodrošināta ar pasaules bagātākiem naftas avotiem, lauztu angļu-amerikāņu jūras hegemoniju Vidusjūras austrumu daļā un varētu sākt apdraudēt Ziemeļafrikas krastu.

Lai novērstu šos draudus Tuvajiem Austrumiem, ģenerālis Markovs mudina Turciju ciešāki saistīties ar ZALO, bet amerikāņu bumbvedējiem novietoties Āzijas Minoru kalnos, no kurienes tie var apdraudēt Bakū un citus Kaukaza naftas avotus. Britu un amerikāņu karakuģiem jāiebrauc Melnajā jūrā. Tas liktu Kremļa ģenerālštābam grozīt kara plānus un koncentrēt galvenos spēkus pret Turciju. Ja nāks karš, tad Turcija, ja arī gribētu, vairs nevarēs palikt neitrāla.

(Nobeigums sekos)

Vācija atgriežas pasaulē

Bonnā. — Rietumvācijas kanclers Dr. Konrāds Ādenauers paziņojis, ka Rietumvācija un Ēģipte vienojušās atjaunot normālas diplomātiskās attieksmes. Jau vistuvākajās dienās tikšot izraudzīts Bonnas federācijas pārstāvis pie Ēģiptes valdības, un tas tūdaļ aizceļošot uz Kairo.

Tanī pašā laikā oficāli paziņots, ka Rietumvācija atjaunojusi diplomātiskās attieksmes arī ar Iraku, Irānu, Libānu un Saudi Arābiju.

IESŪTIET VISU KANADĀ DZĪVOJOŠO LATVIEŠU SARAKSTUS LNAK VĒLĒŠANU KOMISIJAI!

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Baiļu vadātājs

Nezinu, varbūt ASV sirmais senātors Kenelijs arī 1940. gadā sacīja: Amerikas tauta ir pret to, ka mēs iebruktu Hitlera okupētajās zemēs un tās atbrīvotu ar ieroču palīdzību, bet jāšaubās gan, vai viņa reālpolītiskais cinisms, ne kripatiņu kauna nesamanīdams, toreiz varētu vēl piebilst: Mēs ļoti priecātos, ja nacisma iznīcībai nolemtie žīdi un poļi akceptētu demokratijas principus un parlamentāro iekārtu... Taču kopš Otrā Pasaules kara beigām demokratiju valstsvīri ir par veselu vīra goda tiesu pazeminājuši kā savus principus, tā — sirdsapziņas cenu, un šodien šis kristīgais polītiķis, vēl labi paēdis, var nobeigt savu atziņu vārdiem: Bet dažas tautas varbūt atbrīvošanu nemaz nevēlas, un mums neklājas viņu lietās iejaukties. Mēs nesūtīsim mūsu dēlus nāvē, lai šīs tautas atbrīvotu no viņu krievu kungiem, mēs nevaram arī viņu galvās izdarīt operāciju, lai tie redzētu, kā mēs darām.

Līdzīgas deģenerācijas, lai gan ne ar tik pliku vaļsirdību, atklājuši arī citi šīs materiāli varenās nācijas tēvi (Dalless, Stīvensens un tā t.). Operācija galvās tomēr ir izdarīta un ne pie tiem, kas mirst aiz Elbas. Kremļa polītiskās psīchoioģijas chirurgi izdarījuši kādu savā veidā un apmēros nepiedzīvotu smadzeņu operāciju visu Rietumu demokratisko valstsvīru galvās! Ir izmantoti visi laika un notikumu radītie apstākļi, Hitlers, Musolini u. c., ir izlietoti solījumi un solījumu laušanas, bezkaunība un viltus —un rezultātā izaudzināta sterila demokratija bez dzīvā spēka drosmes un morālas varēšanas izpildīt pienākumus pret ikvienam vismazākajam cilvēkam (neatkarīgi no tā rases, vai ģeografiskās situācijas), apsolīto.

Un cik īstenībā šī nekristība un netīrība liela, uz to lai Svētais Tēvs Romā meklē atbildi, lasīdams lietuviešu partizānu bezpalīdzīgos izmisuma vārdus: Tie mūsu vidū, kas miruši, ir svētīti. Tēv', mēs lūdzam Tavu piedošanu par to, ka apskaužam savus mirušos!...

Velns, kas tā par neamerikānisku valodu, tā izsauksies dažs labs, bet pavisam maz būt to, kas mēģinās pārdomāt: kuram no kura gan te būtu jāizlūdzas pēdējā piedošana un parāds jānolīdzina? Kaut, vai tikai ar nevarīgo un kurlo Dieva kalpa muti!

Neko darīt, maskaviešu operācija tomēr izdevusies tīri smalki, un galvenais, kas Rietumu pasaulei vēl raižu un sargāšanas vērts — ir tās pašas gultas, ledusskapji un televīzijas aparāti. Un neliekas nemaz vairs jocīgi, ka arī mēs, (tikai nesen vēl izmisušie un noskrandušie, taisnības brēcēji), jau esam daļēji piejaucēti šai tauku podu demokratijai, kaut gan varbūt vēl 60 proc. mūsu tautas nav izvaidējuši savas dvēseles un arī tiem noslepkavotājiem kauli nav vēl iegulējuši aizmirstības tiesu.

Kā mistisku un noslēpumainu gudrību un svētu krusta karu, mēs saucām miglainus solījumus par verdzības sagraušanu ar — balamutēšanu. Drošu uzvaras zīmi saskatām traģikomēdijā, kad dažas samulsušas valstis mēģina dzemdēt armiju — bastardu, ar visiem šāda jaukteņa aprobežotībai piemērotiem militāriem un ideoloģiskiem mērķiem. Bet par demokratiju stājas spožāko piemēru, mēs apzīmējam Kremļa eksperimentu Korejā, kas, kopā ar pamiera sarunām, lieku reizi pierāda, ar cik kailiem āķiem var doties zvejā Aizbaikala sociālistiskie zvejnieki.

Rietumu pasaule mostas!

Nē, viņa gurdi žāvājas un rezignēti aplūko savas pārpalikušās miltu tīnes. Varbūt. Varbūt šie vēl neies zudumā un elļa neizsīks?

Atrodas gan vēl daži ģenerāļi, kas domā pārāk personīgi un demokratijas vairākumam nepieņemami, kā, piem., tas pats Grīnters, apgalvodams, ka maldīgi esot cerēt uz sacelšanos apspiestajās tautās un, ja negribot paši grūst nagus ugunī, tad arī nevajagot šīs tautas izprovocēt ar propagandu un spiegiem, jo tas prasītu tām vēl vairāk veltu upuru..

Bet Eizenhauers, kam ir liela kaŗa pieredze, kas nule gatavojās polītika amatam un kas arī latviešu trimdiniekiem ir veltījis dažu labu komplimentu, tā sakot, tīri par velti, (jo balsotāji nekādi vēl neesam), tomēr ar vissmagāko piepūli sola saglābt mieru, jo nākošais karš būtu gaužām briesmīgs un ja tanī arī uzvarētu, tad vairs nebūšot spējīgu cilvēku, kam uzticēt atbrīvotās tautas, resp. Eiropu. Varētu gandrīz noticēt, ka uzvarētājs (tā avīžnieki viņu bieži dēvē) Otrā Pasaules karā ir dabūjis NKVD „patiesības sēruma" poti vai aizsapņojies zem Pikaso miera baloža spārniem, jo viņi izsaka to, ko Kremlis vēlas dzirdēt no katra, par kara kūdītāju nolamātā mutes: bailes no izšķiršanās par taisnības karu pret — netaisnību un varmācību!

Vai kāds noziednieks var gribēt labākus priekšnoteikumus jaunu nelietību izplānošanai un rūpīgai sagatavošanai? Maldu durvis būs vienmēr vaļā un galvenais: drošība, ka mani neviens nepārsteigs, bet es noteikšu laiku un vietu nākamajai un izšķirīgajai slepkavībai.

Tad var arī pienākt diena, ka šīm sabradātajām tautām nebūs vairs spējīgu cilvēku, jo īsto uzticīgās sirdis un spītīgās galvas būs izdēdējušas purvos vai saškaidītas vergu nometnēs, un kas zina, vai nosirmojušie „atbrīvošanas komiteju" pravieši taps aicināti atgrieztes un valdīt viņu demokratisko taukpodiņu skolmeistaru bailīgo siržu un netīro roku pēc.. Ja zeme paliek dzīva un Dievs mīt debesīs, tad uz visdrausmīgākajām krāsmatām atkal paceļas jaunas mājas, bet bieži tad jau tie ir citi laiki un citi, mums nepazīstināmi, meistari...

Valentīns Pelēcis

LĒMUMI BĒRZAINES IZVEIDOŠANĀ

20./21. septembrī Bad Zalcuflēnā uz sēdi sanāca DV Rietumvācijas valde. Šai sēdē pieņēma noteikumus par latviešu trimdas saziedotās DV invalidu mītnes Bērzaines iekārtu.

Iekārtas ievadījumā lasāms: „Latviešu trimdas saime, sekojot Daugavas Vanagu organizācijas aicinājumam, ziedojusi līdzekļus, lai dotu latviešu invalidiem Vācijā latvisku pajumti. Trimdā vēl nepieredzētā atsaucībā ziedojumi plūduši no visām zemēm, tā pierādot, ka latvieši trimdā apņēmīgi lielos upurus, ko nesuši latviešu karavīri, un dziļā cienībā pret šiem upuriem uzņēmušies atbildību par savu vissmagāk cietušo tautas dēlu liktenim.

Ziedotāju vienprātīgā vēlēšanās ir bijusi, lai invalidiem šī mītne būtu īstas mājas trimdas laikam, lai šī mītne kļūtu par liecību latviešu karavīru vīrišķai stājai, latviskai apziņai un tēvu zemes mīlestībai.

Katra iemītnieka uzdevums ir ar savu stāju un darbiem izveidot šo mītni latviešu karavīriem un latviešu tautai par godu."

Noteikumi paredz, ka mītni pārvaldīs DV Rietumvācijas valdes iecelts pārvaldnieks, kura darbā atbalstīs DV Bērzaines nodaļas valde. Par pārvaldnieku izvēlēja Teodoru Mami, kas pats ir 100 proc. kara invalids.

Mītnes saimnieciskos pasākumus izveidos kopīgi, bet paredzēta arī iespēja atsevišķiem privātiem pasākumiem, kuriem būs izprasāma DV Rietumvācijas valdes atļauja.

Par uzturu, apgaismošanu un apkurināšanu iemītniekiem būs jāgādā pašiem, bez tam mītnes uzturēšanas izdevumu segšanai paredzēta neliela dalības maksa.

Noteikumi paredz, ka mītnē uzņemami latvieši invalidi ar vai bez ģimenes locekļiem, dodot priekšroku smagāk cietušiem kara invalidiem, kas paši vai ar viņu ģimenes locekļiem apņēmušies pret atlīdzību piedalīties saimnieciskos darbos.

Uzņemšanu mītnē izlems DV Rietumvācijas valde. Kandidātus uzņemšanai nometnē izraudzīs DV Rietumvācijas valdes iecelta komisija, kas sastāv no kara invalidiem: DV Rietumvācijas valdes apr. noz. vadītāja un diviem valdes izraudzītiem locekļiem. Bez aprūpes noz. vadītāja A. Bērziņa šai komisijā ieies Verners Pauzers un Rūdolfs Auza, kas abi ir 100 proc. kara invalidi.

Kopā ar sēdē pieaicināto latviešu architekti Rūtu Valteri valde pārsprieda Bērzaines izbūves projektus, paredzot lielāka apmēra jaunceltnes izveidošanu.

Br.

DV KV AICINA GROZĪT LNAK VĒLĒŠANU NOTEIKUMUS

DV KANADAS VALDES SĒDĒ PIEŅEMTI PRINCIPIĀLI LĒMUMI

DV Kanadas valdes sēdē 27. sept., kurā piedalījās arī DVCV pārstāvis Kanadā K. Purmals, pārrunāja dažādus organizācijas iekšējās dzīves, kā arī sabiedriskas dabas jautājumus.

*

Apspriežot LNAK vēlēšanu jautājumu, DV Kanadas valde savā sēdē konstatēja, ka tās LNAK vēlēšanās, kurās nevar piedalīties visi latvieši, jo nav samaksājuši biedru naudu šai organizācijai vismaz par pusgadu $1, lielais vairums negrib atbalstīt. Daudzu DV nodaļu valdes piesūtījuši rakstus Kanadas valdei, ka šādā gadījumā vēlēšanās aktīvi neatbalstīs un nepiesūtīs arī kandidātu sarakstus. DVKV vēlēšanās ir, lai LNAK baudītu visplašāko masu uzticību un lai to atbalstītu iespējami lielāks vēlētāju skaits, tādējādi izvēršot LNAK par patiesi respektējamu Kanadas latviešu jumta organizāciju. Tādēļ DVKV arī no savas puses aicina LNAK grozīt vēlēšanu noteikumus: vēlēšanās pielaist visus Kanadas latviešus bez izšķirības, vai viņi ir LNAK biedri vai ne. Vajadzības gadījumā vēlēšanas atliekamas. Tādā gadījumā DVKV garantē zināmu daļu vēlēšanu technisko izdevumu segšanai.

Valde konstatēja, ka nesen pagājusī pirmā Kanadas latviešu Dziesmu diena izdevusies labi — dalībnieku skaits bijis 168, apmeklētāju 2.500, un tīrais atlikums apm. 500 dol. Pilnīgs izdevumu un ieņēmumu pārskats tiks publicēts Latvija Amerikā tuvākajos numuros.

Par DV organizācijas reģistrācijas jautājumu referēja Kanadas valdes pr-dis P. Balodis un K. Purmals. Valde nolēma uzticēt organizācijas reģistrācijas jautājuma kārtošanu visas Kanadas mērogā K. Purmalam.

Valde nolemj vistuvākā nākotnē izkārtot Invalidu Namam savākto ziedojumu pārsūtīšanu uz Vāciju, iegādājoties izdevīgākās „šperrmarkas". Uz 1. 10. saziedotā summa ir 2600 dol. Ziedojumu vākšana vēl turpinās, un katru dienu piesakās jauni ziedotāji.

Uz laikraksta „Laiks" galvenā red. K. Rabāca vēstuli, ar kuru DVKV aicināta veicināt šā laikraksta kolleģiālu sadarbību un sniegt informāciju par organizācijas dzīvi, valde nolēmusi atbildēt, ka neliegs „Laikam" informāciju par Kanadas DV dzīvi un nodomiem, ja laikraksts solās ziņas atspoguļot objektīvi un izbēgt tendenciozo nostāju pret Kanadas Daugavas Vanagiem.

Valde nolemj izgatavot atzinības rakstus, ar kādiem apbalvos centīgākos biedrus nodaļu darba svētkos. Šos atzinības rakstus izsniegs par sevišķiem nopelniem organizācijas darbā.

Latviešu Sporta Apvienība Kanadā DVKV piešķīra ceļojošu balvu 25 dol. vērtībā, veiksmīgāko sportistu apbalvošanai.

DVKV ar prieku konstatē, ka Kanadā nodibinājusies 12. DV nodaļa — Kičeneras — Vaterlo, ar valdes sēdekli 20 William St. W. Vaterlo.

Par Daugavas Vanagu teātra Kanadā vadītāju valde izrauga Elmāru Krūku, apstiprnot amatos arī šādas teātra amata personas: administrātoru — A. Rozenbergu, biedrzini Intu Purvi, mantzini A. Lāmu.

VĒSTĪJUMI UZ DZIMTENI

Brīvās Eiropas komiteja, uzsākot līdzekļu vākšanas kampaņu nākošā gada darbībai, sagādāja iespēju lielākam skaitam Amerikā dzīvojošo trimdinieku nosūtīt vēstījumus uz dzimteni. Park Sheraton viesnīcā bija iekārtota uzņemšanas vieta un ierunātās lentas vēlāk pārraidīs pa Brīvās Eiropas, Brīvās Āzijas un Amerikas Balss raidītājiem. Pirmdiena bija paredzēta vēstījumu nodošanai uz Baltijas valstīm. Bija ieradušies dažādo latviešu organizāciju pārstāvji, bet citās pilsētās dzīvojošie latvieši bija atsūtījuši rakstveida vēstījumus.

Starp latviešu pārstāvjiem, kas nodeva vēstījumus, bija archibīskapa vietnieks prāv. J. Ķullītis, prelats Stukels, prāv. K. Birznieks no Grand Rapidiem, māc. R. Zariņš no Ņujorkas, bīskaps Rancāns (iesūtījis rakstu), prof. P. Starcs (latviešu agronomu biedrība), Ilga Liepa (latviešu akadēmisko sieviešu klubs Ņujorkā), A. Robežnieks (latviešu juristu apvienība), A. Dzirkalis (latviešu architektu biedrība), A. Līdacis (DV), A. Reins (Latviešu informācijas centrs), prof. Ludis Bērziņš, agr. A. Eglītis (Latviešu mazpulku vadītājs), O. Liepiņš (Latviešu Preses Biedrība), B. Šmits (latviešu skautu priekšnieks ASV), A. Ozoliņš (Jaunsaimnieku partija) un daudzi citi.

DARBS un BEZDARBS

Kas varētu sagādāt darbu invalidam? Prot grāmatvedību, kā arī ir prakse mēchaniskā darbnīcā. Adrese N. Žuriņš, 130 Walmer Rd., Toronto.

AICINĀJUMS TALKĀ

ALAs Informācijas biroja darbība

ALAs Informācijas biroja valde savā sēdē, kurā piedalījās biroja vadītājs A. Bērziņš, A. Kalme, K. Kalniņš, A. Reins un A. Zvēriņš, pārrunāja turpmākās darbības plānu.

Informācijas birojs sistēmatiski sekos amerikāņu presei un centīsies atspēkot katru informāciju, kurā nepareizi apgaismots latviešu jautājums. Ir arī grāmatas ar nepareizu informāciju par Latviju. Arī pret to ir jāreaģē. Tā kā Informācijas birojam nav iespējams izsekot visiem laikrakstiem un iznākušajām grāmatām, tad birojs aicina talkā katru tautieti un lūdz ziņot par katru gadījumu, kur parādījusies mums nelabvēlīga informācija. Birojam ir arī svarīgi zināt, kur parādījusies mums labvēlīgi raksti, kādēļ tautieši lūgti ziņot arī par šādiem rakstiem. Lūgums rakstīt A. Bērziņam, Latvian Consultative Panel, 45 East 51 St., New York 22, N.Y.

Birojs atzīst par ļoti vēlamu, lai latviešu organizācijas vai atsevišķas personas piesūtītu pateicības rakstus Amerikas polītiskiem vai sabiedriskiem darbiniekiem, kuri kaut ko darījuši mūsu labā.

Biroja rīcībā ir dažādi materiāli, kas var būt noderīgi tautiešiem, kuri grib informēt amerikāņus par Latviju un par komūnismu. Šādus materiālus birojs iegādāsies vēl vairāk. Atzina par vēlamu, ka latviešu centrālās organizācijas dažādās zemēs savā starpā apmainītos ar šādu informācijas materiālu.

Birojs centīsies nodibināt ciešāku kontaktu ar amerikāņu presi, lai apgādātu to ar mums vēlamu informāciju. Tā ar biroja ierosinājumu nesen NYHT parādījās plašs raksts par grafiķi S. Vidbergu ar illustrācijām. To pārņēmis arī žurnāls Life.

Atzina, ka latviešu prese vairāk jāinformē par ALAs darbību. Pārrunāja jautājumu par īpaša ALAs biļetena izdošanu latviešu valodā.

Kad dzirdami Amerikas Balss raidījumi

Tautiešiem Amerikā, kas vēlas noklausīties Amerikas Balss raidījumus latviešu valodā, ieteicams klausīties raidījumus sekojošos laikos un sekojošos vilnu garumos:

10,45 A. M. (EST — Ņujorkas laiks), 17.830 kilocikli (16 metru īsviļņu joslā), vai 15.330 kiloc. (19 metru joslā) vai 15.160 kiloc. (19 metru joslā):

7.30 P. M. (EST), 9.545 kiloc. (31 metru joslā) vai 7.270 kiloc. (41 metru joslā) vai 6.120 kiloc. (49 metru joslā);

3.15 P. M. (EST), 17.780 kiloc. (16 metru joslā) vai 15.270 kiloc. (19 metru joslā) vai 15.250 kiloc. (19 metru joslā) vai 11.830 kiloc. (25 metru joslā) un

11.00 P. M. (EST), 9.700 kiloc. (31 metru joslā) vai 9.650 kiloc. (31 metru joslā) vai 7.270 kiloc. (41 metru joslā) vai 7.200 kiloc. (41 metru joslā) vai 6.120 kiloc. (49 metru joslā).

Novērots, ka Ņujorkas apkārtnē vislabāk dzirdami sekojošie no augšā minētiem raidījumiem 10.45 (17.830 kiloc.), 7.30 P. M. (6.120 kiloc.), 3.15 P. M. (17.780 kiloc.) un 11.00 P. M. — (6.120 kiloc.).

Sākot ar 7. septembri, raidījumu skaits uz Latviju pavairots ar trim atkārtojumiem un Latvijā tagad dzirdami Amerikas Balss raidījumi latviešu valodā 1.00 naktī, 3.30 naktī, 7.00 no rīta, 12.30 dienā, 16.15 dienā, 18.45 vakarā un 23.00 vakarā — (pēc Latvijas laika).

LATVIJAS KONSULĀRIE PĀRSTĀVJI KANADĀ:

ĢENERĀLKONSULS

Mr R. N. BRYSON

Toronto. Tel. WA 1688
320 BAY ST., ROOM 1304

KONSULS

VILIS TOMSONS

MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

DOMĀS UN DARBOS CITU LABĀ

Starp Mičiganas un Indianas latviešiem laikam diezgan maz būs tādu, kas nepazītu Liberty Life and Accident Association ģenerālaģentu Eduardu Dīnvaldu. Viņš kārto apdrošināšanas lietas visos novirzienos, īpaši latviešu starpā, un līdz šim palīdzējis ne vienam vien tautietim grūtas slimības vai nelaimes gadījumos. Tas tomēr būtu par maz teikts, jo nedrīkst nepieminēt, ka ar Dīnvalda starpniecību tika sagādāti galvojumi 280 latviešu ģimenēm.

20. septembrī Ed. Dīnvalds atskatījās uz 50 mūža gadiem. D. dzimis Rīgā, studējis LU mēchaniku. Tomēr drīz vien studijas pārtraucis un devies uz ASV, iepriekš īsu laiku nodzīvojot Beļģijā un Brazilijā. 1928. g. devies atpakaļ uz Latviju un 1930. g. atjaunojis studijas, bet šoreiz matēmatikas un dabas zinātņu fakultātē. Universitāti beidzis 1939. gadā. Studiju laikā strādājis Latvijas Nacionālā Operā kā grāmatvedis, bet vēlāk kā galvenais kasieris. 1944. g. Ed. Dīnvalds līdz ar ģimeni nokļuva Nirnbergā un vēlāk dzīvo Valkas nometnē.

Eduards Dīnvalds

Viņš strādā par tulku pie amerikāņu armijas kara inženieru bataljona, vēlāk CIC, UNRRA's un IRO kā 2. klases virsnieks, līdz 1948. g. pavasarī atkal dodas ceļā uz ASV, nonākot Kalamazū pilsētā. Šeit D. strādā firmā Bailey and Prihoda. Drīz vien viņš pāriet sākumā norādītās apdrošināšanas sabiedrības dienestā un tajā darbojas vēl šodien.

Sakarā ar 50 g. mūža atceri Kalamazū pilsētā Raušana Palace mazajā zālē bija rīkots jubilāra godināšanas akts un kopīgas vakariņas. Uz to bija pulcējušies pāri par 100 viesu no Grand Rapidas, Detroitas, Indianopoles u. c. pilsētām. No korporācijas Patrias, kuras loceklis ir Ed. Dīnvalds, sveicienus nesa inž. O. Leimanis, pasniedzot sudraba svečturus. Tālāk sveicināja māc. J. Lazda, M. Bērdulis, agr. J. Venners, Kr. Brūveliş (Kalamazū latv. b-bas), R. Ozols (Sv. Jāņa draudzes) un inž. Arn. Zāgers, kurš nesa sveicienus no „tautas un valdības" un kura apsveikums bija ieturēts īsti humoristiskā garā. Viņiem par labajiem novēlējumiem pateicās jubilārs, soloties strādāt arī turpmāk, kā tas krietnam latvietim pienākas. Bija daudz ziedu balvas un rakstveida apsveikumi.

Raženu turpmāko darba cēlienu!

V.Zirnītis.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI SVEŠVĀRDI NEPIECIEŠAMI?

Latvija Amerikā 58./81. numurā rakstā Ulubele vai Raksti P. Avotiņš saka: „Ja gribētu izteikt žurnāla vadībai kādas vēlmes, tad, varbūt, lai tas kļūtu vēl drusku latviskāks." Arī mana un daudz citu vecāku vēlēšanās ir, lai žurnāls visupirms latviskotu savu nosaukumu, lai arī mēs vecie zinātu, kas tas par žurnālu, ko mūsu bērni lasa.

Vai nebūtu daudz maigāki un skanīgāki, jauniešu žurnālu nosaukt par Sapņu zemi, ja nemaldos, tā būtu latviskota Ulubele. Sapņu un ilgu zeme taču ir arī mūsu mīļā tēvija Latvija, par kuru sapņo vecie un arī jaunie īstie latvieši.

Es labprāt lasu jaunatnes rakstus, bet principā „Lubeles" nosaukuma dēļ to nelasu, un tāds es neesmu vienīgais.

Vācijā, angļu joslā, kādā lielā nometnē bija nodibinājies rosīgs jaunatnes pulciņš ar nosaukumu Amecitia. Anšlavs Eglītis ir sarakstījis jauku grāmatu „par jauno cilvēku" Upenāju, bet grāmatu nosaucis Homo novus.

Neizprotami, kādēļ mūsu gudrinieki cenšas vietā vai nevietā lietot svešvārdus, kur tīri daiļskanīgi būsu mūsu pašu valodas vārdi.

Vairums iespiestā vārda lasītāju taču nav akadēmiski izglītoti — filologi.

P. Šmits, ASV

SAJUKUŠAS DEBESS PUSES

Laikā 69. n-rā Jānis Sudrabiņš, rakstīdams par DV invalidu mītnes Bērzaines atrašanās vietu, apgalvo, ka tā atrodoties Cāringevā, Freiburgas austrumu malā. Kā „vecs" freiburģietis, zinu, ka Cāringeva atrodas Freiburgas ziemeļu malā. Freiburgas austrumu malas priekšpilsēta ir Litenveilere, kuru no Cāringevas atdala Pilskalns — (Schlossberg, augstienes tā aizmugurē ar Dreizama upi, kura šķērso Freiburgu virzienā no austrumiem uz rietumiem un nevarētu palikt neminēta Bērzaines apkaimes aprakstā, ja pēdējā patiesi atrastos Freiburgas austrumu malā.

Ift.

MŪSU JAUNATNES ŽURNĀLU LIETĀ

Presē atkal un atkal parādās raksti, kuros meklē vainīgo, kāpēc mums pašreiz ir divi jaunatnes žurnāli: Ulubele un Raksti.

Man šķiet, ka „grēka āža" meklēšana neko pozitīvu nedos un būtu gan laikam lietderīgāki, ja attiecīgās iestādes, organizācijas un personas mēģinātu panākt, ja tā varētu teikt, darbu sadalīšanu starp abiem žurnāliem, un proti tā, ka viens no tiem kalpotu jaunatnes „vecākā spārna" vajadzībām, bet otrs pievērstos mazākajiem, kā kādreiz Jaunības Tekas un Mazās Jaunības Tekas. Katrā ziņā mūsu jaunatne pamatskolas vecumā šobrīd ir pilnīgi novārtā resp. „komiku" varā, kas mums nākotnē nesola neko labu.

III

DAUGAVAS VANAGI

PRMAIŅAS DV TORONTO NODAĻĀ

DV Toronto nodaļas valde paziņo, ka nodaļas darbā tā pieaicinājusi šādus biedrus, lūdzot viņus uzņemties vadītāju pienākumus:

A. Auguli — par šacha sekcijas vadītāju; V. Ždanovski — par aprūpes vadītāju; Z. Bukovski — par jaunatnes un kursu vadītāju.

DV Toronto nod. valde

PAZIŅOJUMS

1) DV Toronto nodaļas valde paziņo, ka sākot ar š. g. 1. oktobri nodaļas kasieris un nama pārvaldnieks sastopams otrdienās un ceturtdienās no pl. 6—8 vakarā, tel. WA 0792 redakcijas telpās. Turpat var izdarīt visus maksājumus, ziedojumus, kā arī laikraksta Latvija Amerikā pasūtināšanu.

2) DV Toronto nodaļa uzaicina visus biedrus uzdot adresu maiņas DV grāmatnīcā, tel. TR 1653 vai arī DV Toronto nodaļas dežūras laikā, otrdienās un ceturtdienās no pl. 6—8 vakarā, tel. — WA 0792. Turpat saņemamas arī neizņemtās biedru kartes.

3) Galda tenisa spēlētājiem, sākot ar š. g. 1. oktobri, katru trešdienu, no pl. 6—10 vakarā DV namā biedru rīcībā galda tenisa galds ar piederumiem. Bumbiņas jāiegādājas pašiem.

DV Toronto nod. valde

*

14. sept. Vaterlo, 20 William ielā, sanāca kopā Kičenerā — Vaterlo dzīvojošo latviešu iniciātoru grupa, (20 pilntiesīgi locekļi ar noteiktu vēlēšanos nodibināt šeit Daugavas Vanagu nodaļu. Pēc iepazīšanās ar organizācijas statūtiem un informātīvām pārrunām sanākušie tautieši vienprātīgi vienojās par šādām materiālām saistībām: — biedru iestāšanās maksa $1.—, mēnešmaksa vīriešiem 50 centi un sievietēm 25 centi mēnesī,

Ievēlētā pagaidu valde konstruējās šādi: pr-dis Augusts Rudusāns, pr-ža vietn. Alberts Taube, sekretārs Jānis Berkmanis, kasieris Gunārs Leitis un biedrzinis Ralfs Alksnis. Kandidāti: I. Kalniņa, F. Tauriņš un T. Šmits.

Revīzijas komisijā V. Tauriņš, V. Krustāns un K. Skuja. Kandidāti: E. Kake un N. Rudusāne.

Nodaļas adrese: A. Rudusāns, 20 William St. W. Waterloo, Ont. Tālr.: 32387, Kičenera.

GRĀMATA PAR SOCIĀLO APDROŠINĀŠANU

Daugavas Vanagu ASV informācijas nozare izdevusi grāmatu „Kas katram jāzina par Social Security apdrošināšanu" (Svarīgākais par strādātāju vecumdienu un pakaļpalicēju obligāto apdrošināšanu ASV.) Sarakstījis mag. iur. K. Vanags, kas savu darbu nodevis DV bez atlīdzības. Ienākumu no šīs grāmatas izlietos Invalidu Nama fondam. Grāmatas cena 1 dol. Pieprasāmā DV informācijas nozarei, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N. Y.

UZAICINĀJUMS

Pašreiz grāmatu tirgū nav dabūjama lasāmā grāmata I kl. Valodiņa. Grāmatu trūkums ir liels kavēklis mācību gaitā, tādēļ lūdzu tautiešus, kam šī grāmata būtu mājās un netiktu lietota, to aizdot vai pārdot skolai. Grāmatas nododamas skolotājai M. Miezītei, sestdienās no 10—2 pp. sv. Andreja baznīcā. Jums iepriekš pateikdamās, TLB Sestdienas skolas pārzine

LABI IZDEVIES SARĪKOJUMS

DV sezonas atklāšanas balle Ņujorkā, 13. septembrī, devusi 1.450 dol. tīra atlikuma. Daļu no tā izlietos Palīdzības fonda darbības uzsākšanai un daļu aprūpes vajadzībām.

KANADĀ

Komponists Tālivaldis Ķeniņš aicināts par mācības spēku Toronto Universitātes Mūzikas fakultātē, Karaliskā Konservātorijā. Sākot ar 8. oktobri T. Ķeniņš tur darbosies ar „lecturer" gradu un sagatavos kandidātus mūzikas licenciātā, mūzikas bakalaura un mākslinieka gradiem Toronto Universitātes un Karaliskās Konservātorijas rāmjos. T. Ķeniņam uzticēts 12 stundu kurss nedēļā, praktiskā harmonijā un ievadā partitūras lasīšanā.

KATOĻU CENTRA SARĪKOJUMS

Kanadas katoļu centrs š. g. 11. oktobrī Toronto, 326 Queen St. W. (pie Spadina) rīko mūzikāli vokālu vakaru, kura tīrais atlikums paredzēts Invalidu Nama iegādei un trūkumcietēju aprūpei Vācijā. Tautieši lūgti šo sarīkojumu apmeklēt jo kuplā skaitā, jo min. mērķis atbalstāms ikvienam latvietim.

*

MLPB ir gandrīz visu latviešu organizēšanās pasākumu cēlms Montreālā, Tāpēc nav pārsteigums, ka pēc ilgāka pārtraukuma MLPB atkal izlaidusi jaunu atvasi. Šoreiz tas ir Autoklibs. Vērojot prāvo auto īpašnieku skaitu, kas arvien pieaug, liekas, ka kluba darbība dienās izvērtīsies jo plaša, ja vien jaunie auto īpašnieki izpratīs organizēšanās svētību un draudzīgi stāsies pulkā. Ka latvieši ir veikli auto sporta piekopēji, liecina fakts Montreālas nesenā pagātnē.

Kāds latvietis vizina draugus savā limuzīnā, kas gan nav pēdējā gada Kadilaks, bet ripo tā, ka dažreiz pat noturēt nevar. Piestājot ielas malā, nelaimīgi gadās pieskārties tur noparkotai mašīnai. Troksnis nav liels, un draugi mēģina ātri iedarbināt motoru un nozust, bet motoram piemetusies lēnā domāšana, un noparkotās mašīnas īpašnieks ir arī jau uz ielas. Kad domīgais motors draugus beidzot aizved no nepatīkamās vietas, aiz pirmā ielas stūra ceturtais ritenis atteicas līdzi skriet. Šo gadījumu izmanto policists un — vārds lietas izmeklētājam. Kad tas iztaujā policistu, vai auto vadītājs nebijis iereibis, tas pārliecinoši atbald: „Nevar būt. Viņi brauca mašīnā, kurai bija tikai trīs riteņi."

O. V.

Pilsoņu vairākums Zviedrijas vēlēšanās

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO STOKHOLMAS

Šoreiz vēlēšanu propaganda Zviedrijā bija sevišķi intensīva, it īpaši sociāldemokratu: tie laikam sajuta, ka tikai ar sevišķu piespiešanos izdosies noturēt ilggadīgās pozicijas, un laikam gan zviedru sociāldemokratu vadība nebija pārliecināta par latviešu sociāldemokratu Biļetena „tālredzību," kurš vēl pavisam īsi pirms vēlēšanām, 7./8. numurā, raksta „pravietiskus" vārdus: „Sociāldemokratijai ir labas izredzes savu vairākumu paturēt un pat pavairot. Pilsoniskai opozicijai nav izredžu uz panākumiem, un viņu vēlēšanu cīņai ir pilnīgi bezcerīgs raksturs"; jo, raugi, koalicija ar zemnieku savienību nodrošinot lielu vairākumu. Šo Bruno Kalniņa — Dziļlejas „tālredzību" tūdaļ pēc viņu „gallupēšanas" apgāza vēlēšanu iznākums, kurš devis pilsonisku majoritāti — pirmoreiz pēc 16 gadiem. Neraugoties uz to, ka šoreiz sociāldemokratiem tiešām bija nopietnas izredzes savu mandātu skaitu pavairot uz komūnistu rēķina, kādēļ dažs labs gluži sekptiski sagaidīja vēlēšanu rezultātus.

Bet šie rezultāti izrādījās labvēlīgāki par skeptiķu gaidām!

Nodotās balsis un iegūtie mandāti sadalās šādi:

Konservātīvie 502.157 balsis, 30 dep (plūs 7); Zemnieku savienība 401.095 balsis 27 dep. (— 3); Tautas partija 894.396 balsis 59 dep. (plūs 2); sociāldemokrati 1.701.925 balsis 109 dep. (—3); komūnisti 165.182 balsis 5 dep. (—3).

Tātad pilsoniskām, t. i. nesociālistiskām partijām visām kopā ir vairākums, proti 116 deputāti, no parlamenta kopējā locekļu skaita 230, tātad gan ļoti niecīgs vairākums: viena balss, ja rēķina sociāldemokratu opoziciju kopā ar komūnistiem, bet ja komūnisti paliek savā atsevišķajā stāvoklī, kā līdz šim, tad pilsoņu majoritāte ir 116 pret 109 sociāldemokratiem, t. i. 7 balsu vairākums. Tieši šāds iznākums politiskās kalkulācijās padara visai pikantas. Piemēram, ja konservātīvajiem un tautas partijai izdodas atdabūt zemnieku savienību no koalicijas ar sociāldemokratiem, sastādot valdību ar 7 balsu vairākumu, tad visai grūtā situācijā ir iespēlēti sociāldemokrati; vai tie ietu kopā ar komūnistiem? Pretējā gadījumā pilsoniskā valdība tomēr kļūst spējīga turēties, kaut ar 7 balsu vairākumu.

Ministru prezidents Erlanders gan pēc vēlēšanām saka, ka iznākums nekādi neiespaidos zemnieku savienības izturēšanos pret valdības koaliciju, un šī koalicija nebūt nejūtas apdraudēta. Bet zīmīgi, ka savos pirmajos iespaidos pēc vēlēšanām par šo koalicijas jautājumu nemaz nerunā zemnieku savienības pārstāvis, tikai nogauzdamies, ka vēlētāji vēl neesot pieraduši pie koalicijas ar sociāldemokratiem, — laiks bijis par īsu. Bet apstāklis, ka tieši konservātīvo deputātu skaits audzis par veseliem 7, diezgan nepārprotami rāda, ka šis pieaugums nācis pa daļai uz zemnieku savienības rēķina. Un šāds zemnieku vēlētāju gara stāvoklis partijas vadoņiem liks ļoti pamatīgi padomāt.

Vēl svarīgi zināt, ka piedalīšanās bija samērā neliela, tikai 74%. Kā vispār zināms, tad vēlēšanās atturējušos vairākums parasti mēdz būt pilsoniskie vēlētāji, pie kam šoreiz, kā jau teicām, sociāldemokratu propaganda bija sevišķi intensīva. Tas liek secināt, ka gadījumā, ja vēlētāju skaits būtu augstāks, tad attiecīgi būtu augstāks pilsonisko mandātu skaits.

Kā zemniekiem, tā arī sociāldemokratiem diezgan asprātīgi un vietā tautas partijas vadonis prof. Bertils Ūlins atgādina mirušā sociāldemokratu vadoņa Pjēra Albīna vārdus par vēlēšanām, ka nevajaga vērtēt iznākumus tikai pēc iegūtiem skaitļiem, bet gan pēc vēlēšanu tendences, un tāda pieeja valdības partijām liek daudz ko pārdomāt.

Abu opozicijas partiju vadoņi — tautas partijas prof. Ūlins un konservātīvo Jarls Hjalmarsons saka vienu un to pašu: vēlētāji pierādījuši savu neapmierinātību ar valdības politiku, kas valdības partijām ir nopietns atgādinājums. Abi sevišķi uzsver zemnieku savienības vēlētāju pateikto gribu, kas nav labvēlīga valdības koalicijai, un zemnieku vēlētāji neakceptē partijas sniegto palīdzību sociāldemokratiem, kuriem bija nepieciešama stabilāka majoritāte. Tālāk abi opozicijas vadoņi atrod, ka pagaidām vēl par agru konstatēt vēlēšanu iznākuma politiskās sekas, izņemot konstatējumu, ka vēlētāji izteikuši valdības partijām savu brīdinājumu, kurš sevišķi nopietni jāievēro zemnieku savienībai. Tādēļ abi sagaida politiskās konsekvences.

Kādas tās var būt?

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

VIZĪTKARTE UN VISPĀRĒJĀS VĒLĒŠANAS

Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā valdes priekšsēdis I. Žīgurs presē izteicies, ka vispārējās un tiešās vēlēšanas viņš uzskata par to veidu, kas vispilnīgāk atspoguļo vēlētāju gribu. Arī vietējās organizācijas un atsevišķi tautieši vispārējās un tiešās vēlēšanas apsveikuši. Novembra beigās Kanadas latviešu centrālās pārstāvības organu tad arī jau otro reizi ievēlēs vispārējās un tiešās (bet ne proporcionālās) vēlēšanās. Ar to ikvienam latvietim Kanadā, neatkarīgi no tā, pie kādas organizācijas viņš pieder, dota iespēja nodot savu balsi tieši par tiem kandidātiem, kuriem viņš vēlas uzticēt savu pārstāvēšanu. I. Žīgurs saka: „Varam tikai priecāties par šī demokratiskā vēlēšanu veida ieviešanos." Arī tautieši Anglijā šoruden savu augstāko pārstāvniecību ievēlēs vispārējās vēlēšanās.

Trimdas pirmajā posmā Latviešu centrālo padomi, kas pārstāvēja tuvu pie 100.000 latviešu, ievēlēja vispārējās vēlēšanās. Politiskās partijas vēlēšanās nepiedalījās. Tās nostājās pret vispārējām un tiešām vēlēšanām arī latviešu trimdas augstākajā politiskajā organā — Latviešu Nacionālā Padomē. Sociāldemokratu labā spārna lideris V. Bastjānis Vācijā par politisko partiju nostāšanos pret vispārējām un tiešām vēlēšanām trimdā reiz atklāti pateica: „Mēs tās nevaram atzīt tāpēc, ka trimdā neatrodas mūsu vēlētāji. Tādēļ mēs pastāvam uz saviem mandātiem no pirms 15. maija laikiem." Tas pierāda, ka partiju vīri labi apzinās, ka viņiem vairs nav vēlētāju, un tādēļ viņi dabisko demokratisko iekārtu censās aizstāt ar „organizāciju apvienību" kārtību, vienmēr izkaulējot partijām izcilāku stāvokli. Šo partiju „virsvērtību" 1948. g. Latviešu centrālās padomes Bābenhauzenas sesijā, ar kuru trimdā izbeidzās t. s. „profesoru laikmets", Eslingenas kolonijas vadītājs K. Kalniņš definēja tā: „Viena bijušā parlamentārieša vai ministra vizītkarte dažreiz sver vairāk, nekā trimdā vēlētas bēgļu organizācijas balss." Astoņi trimdas gadi būtu pietiekams laiks, lai bijušie parlamentārieši un ministri darbos pierādītu savu vizītkaršu burvju spēku, bet tas nav noticis.

Visvairāk parlamentārieši izceļoja uz ASV. Un te arī tāpēc visasāk izjūtams viņu iespaids. Amerikas latviešu apvienības kongress netiek vēlēts vispārējās vēlēšanās. Zināmās aprindas ar visiem iespējamiem argumentiem nostājušās pret to statūtu grozījumu projektu, kas prasa ALA'u ievēlēt vispārējās vēlēšanās. Tā pati nostāja ir arī Vispasaules latviešu apvienības jautājumā. ALA's valdes vicepriekšsēdis P. Eglītis teica: „Tā būtu pat blamāža, ja vispārējās vēlēšanas noturētu, bet tanīs piedalītos tikai 15 proc. balsotāju." Tas atgādina partiju aprindu argumentu Vācijā, ka latviešu centrālās padomes vēlēšanās jau nepiedaloties visi balsotāji, un tādēļ mēģināja bēgļu vēlētās centrālās organizācijas prestižu mazināt. Un tomēr Vācijā vienmēr LCP vēlēšanās piedalījās 60—80 proc. vēlētāju, un tādēļ nav nekāds pamats baidīt sevi un citus ar to, ka ASV vispārējās vēlēšanās nebūs vēlētāju.

Šogad novembrī vēlēs ASV prezidentu un daļu Kongresa locekļu. Tā ir visdemokratiskākā lielvalsts pasaulē, kas pārņēmusi pasaules likteņu vadību un atbildību par kristīgās pasaules turpmāko pastāvēšanu. Tādēļ nevienas vēlēšanas nevar būt svarīgākas par šīm. Un tomēr pēdējās vēlēšanās 1948. g. piedalījušies tikai 51 proc. balstiesīgo. Bet nevienam amerikānietim neienāk prātā tādēļ apgalvot, ka šīs vēlēšanas nebūtu demokratiskas. Mēs bieži baidāmies no tā, ko amerikāņi teiks par to vai citu mūsu organizāciju lēmumu, bet nemaz nebaidāmies, ko amerikāņi teiks par mūsu ALA'u, ka tā nevēlas patiesas demokratiskas vēlēšanas.

Latvieši ASV gaida, kad arī viņi reiz savus pārstāvjus varēs vēlēt vispārējās un tiešās vēlēšanās.

Saturns

Dr. J. KAROLS

— PIRMAIS LICENCĒTAIS LATVIEŠU ĀRSTS TORONTO

Ar šā gada oktobri Dr. J. Karols uzsāk ārsta praksi Toronto. Par šo vēsti var priecāties ikkatrs Toronto un apkaimē dzīvojošais latvietis, jo licencēta latviešu ārsta šeit visu laiku trūka. Protams, vēl vairāk priecāsies krietni pagrāvais bariņš Toronto dzīvojošo Dr. J. Karola agrāko pacientu, paziņu un draugu, kam viņš ārstniecības palīdzības laukā jau kalpojis Latvijā, Vācijā un arī Kanadā Hamiltonā.

Laikam būsim visi vienisprātis, ka cilvēks visērtāk un visvieglāk savas slimības likstas, ciešanas un sāpes spēj izskaidrot savā mātes valodā. Bieži ārstam jāpastāsta arī tīri diskrētas un intīmas lietas.

Ar Dr. J. Karola pārnākšanu ārsta darbā šeit, šī situācija mainās mums labvēlīgā virzienā.

Mūsu laikraksta līdzstrādnieka saruna ar Dr. J. Karolu:

Kā tas sākās?

Priekš daudz gadiem, Lazdonas pag. pareizticīgo draudzes skolā mācītājs L., bija noķēris mazo Jāni pie neatļautu grāmatu lasīšanas, proti, Darvina Sugu teorijas. Tas bija diezgan liels grēks, lai svēto vārdu studinātājs taptu dusmīgs un izsauktos: „Vai tu, suņa bērns, par vecmāti gribi mācīties!" Smaga roka bija noķērusi mazā Jāņa kreiso ausi un tikai ar iedzimto izturību auss vēl šodien ir savā vietā.

Tā bija pirmā reize mazā zēna mūžā, apņemties un pierādīt, ka arī to, kas liekas neiespējams, var sasniegt.

Tagad mūža otrā pusē, Dr. Jānis Karols, kā pirmais latvietis, lielajā miljonu pilsētā Toronto uzsāk savu praktiskā ārsta darbu. Daudz spīta un izturības ir prasījusi Kanada, lai, strādājot vairāk kā gada ar niecīgu algu, sievas Marijas un dēla Egila atbalstīts, viens no vecās paaudzes ārstiem tiktu pie Kanadas licences.

Ārsta diplomu Latvijā Dr. J. Karols reizē ar sievu, ārsti Mariju, ieguva 1931. gadā. Pēc tam abi kopā strādājuši par rajona ārstiem Nītaurē un desmit gadu Krimuldā, tanī pašā laikā vadot arī Biriņos atpūtas namu 120 personām.

Obligātā kara dienesta laikā, strādājis Rīgas Kara slimnīcā un sagatavojies un izturējis apriņķa tiesu ārsta pārbaudījumus.

Pēc boļševiku padzīšanas, vācu okupācijas vara ar toreizējā ārstu kameras vadītāja palīdzību bija atradusi, ka Dr. J. Karolu varētu iecelt par Rēzeknes apriņķa ārstu, jo toreiz, partizānu laikmetā, tik tuvu pie krievu robežas nevienam nepatika atrasties. Dievs stāvēja arī tur klāt, un daudzas bīstamas situācijas tika pārvarētas. 1944. g. oktobra beigās nekas cits neatlika, kā doties uz Vāciju, tur nelika ne pupas malt, ne vaŗa bungas rībināt, bet nozīmēja par ārstu skaistākā ciemā pie Drēzdenes. Bet šis skaistais kalnainais apvidus bija arī par iemeslu tam, kā pēc kapitulācijas visai ģimenei, lai nepaliktu krievu gūstā, bija jāuzsāk lielā pastaiga kājām cauri Vācijai līdz Švābijai.

Tur ārsta ģimeni piemeklēja lielākā nelaime: no tīfa nomira viņu vecākais dēls leģionārs Uldis.

Tas bija smags sitiens, un grūti to bija panest, bet mazais 6 gadi vecais Egils arī gribēja dzīvot, un tā dzīves cīņa sākās no jauna.

Vispirms sākās iepazīšanās ar DP nometņu vadītājiem un visādām nebūšanām, par ko kādreiz rakstīs stāstus. Beidzot Vācijas britu joslā Hallē K. varēja sākt atkal savu iemīļoto darbu, bija jāpārceļas uz Hameļnu par UNRRAs vecāko ārstu, un tā, sākot ar 1946. gadu, kad sākās izceļošana un „putniņu" meklēšana viņam bija iespējams daudziem palīdzēt ar padomu veselības pārbaudēs, vajadzības brīžos bijušos kaŗavīrus ievietojot Sick Bay'ā, lai pēc ārstēšanas tie būtu spējīgi iziet cauri šajā kontrolē. Daudzi jauni cilvēki Kanadā ar prieku atceras viņa cilvēcīgo palīdzību, kas tiem bija vajadzīga, lai nokļūtu Kanadas raktuvēs.

Tā pienāca 1949. g. pavasaris. Uchtes latviešu un lietuviešu nometnē. Daudzi brauca uz visām pasaules malām. Arī ārsta Karola ģimeni brālis zeltracis izsauca uz Kanadu.

Bija tieši jūlija vidus, un Toronto temperatūra gāja pāri par 100 gr. F., kad ārsta ģimene te ieradās. Vienu nedēļu vēlāk bija atrasta vieta Sv. Jāzepa slimnīcā Hamiltonā, bet darbs tur sākās tikai rudenī.

Par krietnu un pašaizliedzīgu darbu ārsta kamera Dr. Karolam piešķīra tiesības piedalīties licences pārbaudījumos jau pēc 7 mēn. nostrādāšanas slimnīcā. Pats par sevi saprotams, ka pārbaudījumus nevarēja tik ātri sagatavot, un tā pēc grūta darba dienas un paralēli tam studijas naktīs, lai pēc divu un pus gadu darba varētu iegūt mazo papīrīti, ko sauc par licenci visai Kanadai.

Nav labi, ka prieku ir par daudz; nu ārstam sākās rūpes par to, kur apmesties un kā iekārtoties. Hamiltonas tautieši daudzreiz bija atcerējušies savu latviešu ārstu sv. Jāzepa slimnīcā un tā bija radušies labi draugi un pateicīgi cilvēki. Toronto bija brāļa ģimene, kas sniedza materiālu atbalstu. Tad universitātē un simtiem pazīstamo no Latvijas un Vācijas, veciem, igauņu, un tā par jauno dzīves vietu Dr. Karols izvēlējās Toronto.

„Darbu sākot, novēlu visiem labu veselību, jo ārstam pietiek darba, kopjot arī sargājot veselos no saslimšanas," nobeidz savu stāstu ilggadīgais un enerģiskais tautas veselības druvas kopējs Dr. J. Karols.

Fas

IGAUŅU MĀKSLINIEKA SĀRNĪTA PRETKOM. IZSTĀDE

No 2. — 5. oktobrim sv. Andreja baznīcas lielajā augšējā zālē būs pretkomūnistiska mākslas izstāde.

Izstādi atklās Igaunijas konsuls J. Markus ceturtdien 2. okt., pl. 8 vakarā.

J. Sārnīts sestdien bez atlīdzības zīmēs 20 viesu karikatūras.

Izstāde atvērta darbdienās no pl. 4—9 vak., svētdien no pl. 12.30 līdz 4 pp un no pl. 6 — 9 vak.

Izstādes laikā turpat notiks Ontario šacha meistara F. A. Andersona simultānspēle.

Indr. Rītiņš

DZIEDNIECĪBAS AUGI

SAVVAĻAS CIGORIŅŠ

Atmatās, brīvos laukumos, ceļmalās, sevišķi mālainā augsnē, diezgan bieži redzamais savvaļas cigoriņš pieder pie jau sirmā senatnē atzītem dziedniecības augiem (Pieskaitīts kurvjziežu — Compositae dzimtai). Stublājs sasniedz līdz 1 m augstumu. Saknē tam resna, gaļīga, velteniski vārpstveidīga, no ārpuses dzeltena; bagāta ar rūgtu, pienīgu sulu. Tāda tā ir arī virszemes daļās. Stublājs tiecas uz augšu ne taisni, bet ar novirzieniem; tas zarots, apaudzis raupjām spilviņām; škautnains, vidū dobjš. Apakšējās lapas ar kātiņiem, malās plūksnotas, augšējās sēdošas, lancetveida. Zilie ziedi (retumis tie arī balti vai sarkani) izvietojušies vai pa vienam, vai arī pa vairākiem kopā lapu padusēs; sliktā laikā ziedi aizveŗas; zied jūlijā — augustā — septembrī. Augs pieder pie ziemciešiem.

Dioskorīdes un Plīniuss (I g. s.) raksta par savvaļas cigoriņu, ka tas iedarbojoties uz organismu, savilkdams, atvēsinādams un labvēlīgs kuņģim, tādēļ ieteic to aknu, pūšļa un kuņģa kaitēs. Turpmākos gadu simtos iznākušos ārstniecības rakstos savvaļas cigoriņš bieži minēts. Jaunākos laikos par to rakstījuši Kneips, Kants Boks un daudzi citi. Kā senāk, tāpat arī tagad vēl, ieteic savvaļas cigoriņa sakni par izcilu līdzekli aknu un žults slimībās. Tapat ieteic no saknes un lapām izspiesto sulu. Anglu ārstnecībā vēl tagad lietā cigoriņu sīrupu par zarnu iztīrīšanas līdzekli bērniem. Svaigu, no saknēm un lakstiem izspiestu sulu, tāpat to novārījumus, atzīst par šķidinātājiem, sviedrus un urīna rosinātājiem, ēstgribu veicinātājiem, cērmju izdzinējiem, sāpju remdinātājiem un asins tīrītājiem. Kneips novērojis, ka cigoriņa laksti ārīgi lietāti, likvidējot kuņģa pārglotojumus, aizvadot lieko žulti, tīrot aknas, nieres un liesu. Viņš ieteic sutinātus cigoriņa lakstus ar ziediem, vēl karstas, ievīstīt drānās un tad kompreses veidā uzlikt sāpīgai vietai kuņģa u.c. organu sāpju gadījumos. Muskuļu atrofijas gadījumos ieteic cigoriņu spirta ieberzi. Kants ieteic lietāt cigorinus iekšķīgām devām kuņģa katarros, kuņģa—zarnu vārgumā, aknu aizstrēgumos un dzeltenā kaitē, skorbutā, elpas vadu katarrā; ārīgi ieteic cigoriņus ādas izsitumu, audzēju gadījumos (furunkulu, karbunkulu). Grabe un Heide mēģinājumos ar dzīvniekiem novērojuši, ka pēc cigoriņu tējas devas pavairojusies žults atdalīšanās. Seels, lietājot svaigu cigoriņu lapu sulu žults pūšļa akūtos un chroniskos iekaisumos, tāpat kuņģa glotādas katarros, guvis labus panākumus.

Cigoriņa lapās kā iedarbīgas sastāvdaļas ir dažādi cukura paveidi, sevišķi inulīns, tad vēl cholins un samērā daudz dzelzs. Vēl tur, tāpat kā ziedos kāda rūgtviela cichorins. Stubla u. c. pienīgā sula satur rūgtvielu lancucinu. Saknēs prāvs cukurvielu saturs, visvairāk inulīna. Tā svaigās saknēs ir 11 līdz 19 proc., bet žāvētās par 55 līdz 68 proc. Bez tam vēl saknēs kāda tauka eļļa miecētājskābes, cholins, olbaltumvielas un kāda rūgtviela intybins.

Raksturīgs cigoriņa saknes augstais inulīna saturs. Tas ir cukura paveids, kam sevišķa nozīme pie cukurslimniekiem. Inulīns atrodas daudz augos, sevišķi kurvjziežos (Compositae), kuros tas aizvieto cieti (stērķeli). Tā kā inulīns nepavairo t. s. asinscukuru organismā, un organisms to labi „panes", tad cigoriņš pieskaitāms pie t.s. diabetiķu augiem. Pie tādiem pieskaita ālanti (Inula Helenium) lielo mīksto dadzi Arctium lappa (Lappa major); cūkpieni (Taraxacum officinale) u. c. Ja organismā uzņem inulīnu, tad rodas nekaitīgais augļu cukurs (Mēringo). Sav.—cūkpiene inulīna lomu no jauna attiecīgi pārbaudījuši Ploese un Seels.

Viņi izsakās: „Ne pēc svaigu cigoriņu lapu sulas devas, ne pēc sakņu ekstrakta iebaudes mēs nevarējām konstatēt asinscukura pavairošanos. Pēc lapu spiedsulas devas pat novērojām prāvu asinscukura spoguļa pazemināšanos. Arī ar cukurslimību sirgstošos slimniekos pēc inulīna devas nevarējām konstatēt cukura pavairošanos asinīs. Šie novērojumi pierāda, ka inulīnu diabētiķi labi „panes", un no tā nerodas nevēlama cukurvielas maiņa asinīs."

Tādēļ jo sevišķi jāieteic ar inulīnu bagātā cigoriņu sakne par barības līdzekli diabetiķiem.

Rūgto garžu cigoriņu saknes pietiekami skalojot, iespējams novērst, un tā viegli iegūstama garžīga, aromātiska barība, kas sukurslimniekiem ierobežotās dietas dēļ jo sevišķi nozīmīga.

Sav.—cigoriņi ievācami: Saknes — martā, aprīlī un septembrī; ziedošie laksti ar lapām — jūlijā, augustā, septembrī. Lapas vien — ievākt tikai lielās.

Dziednieciska nozīme tikai savvaļā augošiem, ne kultūras cigoriņiem.

Tējai lietā visu augu līdz ar saknēm. Ņem 1 tējkaroti sasmalcināta žāvēta auga, mērcē 1 tasē auksta ūdens, pēc tam ātri uzvāra; dienā lietāt līdz 2 tasēm.

Svaigu spiedsulu iegūst kā no saknēm, tā lapām; dzeŗ pa karotei līdz 3 reizēm dienā.

Svaigas lapas lietājamas arī kā salāti.

Homeopatija iegūst no žāvētām saknēm tinktūru.

Dziednieciska lietāšana visumā, kā jau aizrādīts, it īpaši aknu un žults slimībās.

Prof. Dr. E. Leimanis

SKATS LATVIEŠU ZINĀTNISKĀS KULTŪRAS VĒSTURĒ

Mūsu zinātniskā kultūra ir tiešs arāju kultūras turpinājums

Kādas tautas kultūru var definēt kā visu to konstruktīvo pārveidojumu kopumu, ko tā ienes pasaulē, tiekdamās pēc pilnīgākas dzīves. Šai nolūkā tā, no vienas puses, apstrādā zemi, audzina mājkustoņus, ceļ mājas, baznīcas, pilsētas un darina visdažādākos priekšmetus, bet, no otras puses, veido priekšstatus par dievību, rada sabiedriskās izturēšanās normas, likumus, valsti, mākslas un zinātnes. Tādēļ mēs varam runāt par šīs tautas lauksaimniecisko, reliģisko, ētisko, sabiedrisko, artistisko un zinātnisko kultūru. Mans nolūks ir pievērsties latviešu tautas zinātniskai kultūrai.

Vēsturnieki ir konstatējuši, ka senās baltu tautas ir ienākušas Baltijas telpā jau kā zemkopji un tikai pa daļai vēl arī nodarbojušies ar medniecību un lopkopību. Šī apstākļa dēļ mūsu senču kultūra visumā ieguva citu zemkopju tautu kultūrām līdzīgu raksturu. Tikai mūsu senčos zemkopja īpatais raksturs ir izpaudies, varbūt, vēl izteiktāk kā citās tautās, jo jau pirmā gadsimta romiešu vēsturnieks Tacits, kā zināms, stāsta, ka senie aisti, par kuriem atzīst senos baltus, bijuši ne tikai dzintara vācēji un zemkopji, bet pie tam tādi, kas audzējuši labību un augļu kokus pacietīgāk nekā ģermāņu ciltis savā nevīžībā. Tā kā zeme, ko apdzīvoja mūsu senči, bija bagāta mežiem un purviem un savā lielākajā daļā samērā maz auglīga, tad tās apkopšana bija veicama tikai grūtā un smagā darbā, kas savukārt prasīja lielu gribas piepūli un darba mīlestību. Arāju tautas labo slavu latvieši ir saglabājuši līdz pat mūsu dienām.

Ja pievēršamies mūsu zinātniskai kultūrai, tad jāsaka, ka zinātne ir tiešs arāju kultūras turpinājums un tā ir vērsta tās pašas disciplinētās dzīves tālākajā stiprināšanā un organizēšanā un tāpēc prasa visas tās pašas zemes arāju pamatīpašības, t. i. cietu gribu, darba mīlestību un lielu izturību.

Bet ja nu mēs savā tautas vairumā esam zemkopji un pie tam vēl sevišķi spējīgi, tad ir pamats domāt, ka mums vajadzētu būt arī spējīgiem zinātniekiem, kam pierādījumus es minēšu vēlāk. No otras puses tomēr ir skaidrs, ka mēs savos panākumos zinātnē nevaram mēroties ar skaitliski lielākām un kultūrā visvecākām tautām, jo zinātniskā kultūra ir viens no delikātākiem un vislēnāk nobriestošiem kultūras veidiem. Labi mākslinieki, kā redzams no zīmējumiem alu sienās, ir bijuši jau alu cilvēku laikmetā, turpretim augsta zinātniska kultūra ir tikai visjaunāko laiku auglis. Lai izveidotos zinātne, ir nepieciešams daudz paaudžu sakarīgs darbs, vajadzīgas tradicijas, vajadzīga kopīga atmosfaira un darba kopība, kurā izstrādājas, izsmalcinās un tiek nodotas tālāk gan darba metodes, gan arī apstrādātās problēmas.

Kā viens iemesls, kas izskaidro latviešu zinātnes vēlo rašanos, jāmin akadēmiskās izglītības trūkums. Pastāvot dzimtniecībai, latvieši varēja sūtīt savus bērnus „augstās skolās" tikai ar dzimtkunga atļauju. Praktiski tas nozīmēja, ka attiecīgais dzimtcilvēks bija jāatlaiž brīvībā. Brīvības grāmatā kungs viņam palaikam deva kādu nelatvisku uzvārdu, kādēļ tikai retos gadījumos pēc studentu matrikulām un citiem papildu avotiem var sameklēt trūcīgas ziņas par latviešu studentiem dzimtniecības laikos. Starp tiem zināms Tukuma mācītājs Vilhelms Šteineks, kas 1702. g. immatrikulējies Karalauču universitātē, Virtembergas hercoga miesas ārsts Jānis Miķelis Kalniņš, kas 1802. g. Erlangenas universitātē ieguvis Dr. med. gradu. Pirmais latvietis, kas no 1803. — 1809. g. studēja Tērbatas universitātē filoloģiju, bija Lugažu atslēdznieka Viļuma dēls Kārlis Viljāms. Tomēr šie pirmie akadēmiski izglītotie latvieši gandrīz nekā nav devuši latviešu garīgai kultūrai. Viņi bija spiesti vai nu strādāt ārpus Latvijas, vai palikt dzimtenē un pārvācoties. Pēc zemnieku brīvlaišanas (1817.—1819. g.)/ klaušu laikos (1817.—1868. g.) latviešu tautas saimnieciskais stāvoklis ir tik slikts, ka tikai retam latvietim līdzekļi atļauj dot savam dēlam akadēmisku izglītību. Tā, piem., Tērbatas universitātē 19. gs. pirmajā pusē ir iestājušies pavisam 33 latvieši. Tikai sākot ar 1851. g. pieaug latviešu studentu skaits (Ar 1849. gada likumu latviešu zemnieku stāvoklis Vidzemē ievērojami uzlabojās, kaut gan klaušas nebija pilnīgi atceltas.) Pēc nepilnīgām ziņām 19. g. s. otrā pusē, t. i. no 1851.—1900. g., pavisam iestājušies augstākās mācības iestādēs 1270 latvieši. Savā lielpilsētā Rīgā latviešiem bija iespējams studēt tikai techniskās zinātnes un tautsaimniecību 1862. g. dibinātā Rīgas politechniskā Institūtā. Tomēr akadēmiskās izglītības nozīmi latviešu tautas dzīvē mazināja arī tas apstāklis, ka liels procents studējošo bija spiesti strādāt ārpus Latvijas. Latvijā maizi pelnīt varēja teologi, mediķi un juristi, turpretim valodniekiem, vēsturniekiem, matemātiķiem deva skolotāju vietas gandrīz vienīgi ārpus Latvijas, kāpēc tikai ar lielām grūtībām viņi varēja nodoties savai zinātnei.

Latviešu zinātnes attīstība bija atkarīga ne tikai no akadēmiskās izglītības. Kamēr nebija zinātniskās literātūras latviešu valodā, atsevišķie latviešu zinātnieki bija ne vien spiesti runāt un rakstīt svešās valodās, bet arī paši pārtautoties, jo viņiem visu mūžu bija jāstrādā svešumā bez kāda zinātniska centra dzimtenē, kas viņus vienotu. Latviešu tautai viņu darbi nebija ne pazīstami, ne saprotami.

(Nobeigums sekos).

Septiņas reizes ievainots, trīs reizes kontuzēts

Šais dienās uz 35 gadu miju atskatījās bijušais Kurzemes cīnītājs un mūsu laikraksta līdzstrādnieks Arnolds Šiņķis. Karavīra gaitas sācis autotanku pulkā pie ģen. Grosbārda. 1942. g. februārī Š. iestājas kādā vācu tankistu vienībā, lai cīnītos pret boļševikiem pie Staļingradas. Pēc ievainojumu un apsaldēšanās izārstēšanas, iestājas latviešu leģionā un piedalās kaujās pie Ostrovas un citur. Vēlāk cīnās majora Rubeņa bataljonā pie Mežotnes un Bauskas, bet no 29.3. Cesvaines frontē, plkv. Kociņa 6. latviešu pulkā. Piedalās Liezers, Druvienas Raunas un Mores kaujās, tad ar savu vienību dodas uz Kurzemi un piedalās pirmajā Kurzemes lielkaujā — Sīpeles skolas rajonā, tanku medībās Rudiņu māju apkaimē, un tur saņem gūstā kādu krievu tankistu. Dienu vēlāk tiek smagi ievainots, bet pēc slimnīcas atstāšanas atgriežas II bataljonā pie majora Zālīša. 9. dec. piedalās triecienā krievu aizmugurē, ko vada „Marokas Baigais" — kapt. Ādamsons. Ziemassvētku kaujās Šiņķi atkal smagi ievaino un kontuzē, un pēc operācijas viņu aizsūta uz Vāciju. Tomēr 1945. g. 3. 3. Š. atkal kāpj uz kuģa, lai atgrieztos savā vienībā Kurzemē, kur piedalās pēdējās Kurzemes kaujās — pie Lestenes, Džūkstes

Arnolds Šiņķis

u. c. Kad 7. 3. pie Jaunpils tiek pilnīgi iznīcinātas bataljona priekšgrupas, Š. atkal kontuzē, un tikai ārsta veiklība un varonība glābj viņa dzīvību. Tad Š. nonāk Vācijā, tagad — Kanadā, kur strādā raktuvēs Sadberijā un raksta atmiņas par Litenes traģēdiju un dokumentāru krājumu „Kurzemes cietoksnis".

SAVIENOTĀS VALSTIS

LATVIEŠI ČIKAGĀ

Čikāgas Latviešu Tautas Augstskolā angļu valodas stundas pasniegs Z. Avotiņa — Sparinska, sniegdama paskaidrojumus latviešu valodā. ČLTA domā, ka ar to būs līdzēts tiem tautiešiem, kas nevar sekot mācībām angļu valodā.

Latviskos sieviešu rokdarbus mācīs Kaucmindes sem. absolvente Meta Būmane. Interese par tautiskiem izstrādājumiem ir visai liela. Uz abiem kursiem jāpieteicas pa tel. MO 6-5399 no pl. 7—9 darbdienas vakaros, vai rakstiski: Otto Krolls, 800 S. Halsted St., Kursus sāks oktobra sākumā.

Čikāgas latviešu literārās biedrības sarīkotajā lekcijā svētdien, 28. sept., pl. 3 pp. 800 S. Halsted Hull House, runās Freds Liliens par latviešiem un latviešu biedrībām. Šī būs trešā lekcija, kurā autors interesantā stāstījumā iepazīstinās klausītājus ar pieredzi šajā pilsētā.

Ciānas draudzes bij. priekšnieks T. Briedis stāstīs par Ciānas draudzes vēsturi. Kā zināms, šī ir vecākā latviešu draudze Čikāgā. Ieeja lekcijā pret ziedojumiem izdevumu segšanai.

o

Par Latviju referēs Otto Krolls svētdien, 5. okt., pl. 6 v. 800 S. Halsted St. Hull House. Lekciju kuplinās gaismas bildēm, kuras pagatavotas pēc Cekuliņa fotouzņēmumiem. Piedalās: brīvm. Žanis Dumpis (vijole), pianists Valdis Treimanis (klavieres), ČLT aktrise Māra Antena un rež. Valdis Hermanis. Tautiskās dejas izpildīs V. Dzelmes deju kopa. Ieeja pret ziedojumiem.

o

Sekojot daudzu tautiešu izteiktiem lūgumiem, Čikāgas latviešu teātris izrādīs vēlreiz L. Auzānes-Vītolas komēdiju Izpalīgi laukos, sestdien, 18. okt., pl. 7.30 v., 800 S. Halsted St., Hull House. Kritikas, kā arī skatītāju atsauksmes, bija visai atzinīgas. Nu jau rudens pie durvīm, un „izpalīgi" pēc šīs izrādes dosies citā darbā.

Ieejas maksa (iesk. nod.) 1.50 un 1.25, biļetes iepriekš pasūtināmas pa tel. MO 6-5399 no pl. 7—9 vakaros. Izrādes dienā kase atvērta stundu pirms sākuma. Vietas numurētas.

DETROITA

Sv. Pāvila Ev.-Lut. latviešu draudzē ievēlēts jauns draudzes mācītājs — V. Līventāls, kurš pirmo dievkalpojumu noturēja 21. septembrī.

Pēc dievkalpojuma draudzes dāmu komiteja bija rīkojusi kopēju kafiju, kur draudzes locekļi sveica jauno mācītāju, kā arī cildināja un pateicās līdzšinējam draudzes pr-kam P. Greizim, abiem pasniedzot ziedus.

Draudzei ievēlēta jauna padome un valde. Turpmāk draudzes pr-ka amatu ir uzņēmies E. Abermanis, valdē O. Gulbis, R. Jēkabsons, L. Vīksne, R. Junkelis.

o

Detroitas svētdienas latviešu skola ir uzsākusi mācības ar 21. septembri. Pirms mācību sākuma bērni bija pulcējušies baznīcā, kur tos uzrunāja un svētīšanas vārdus teica draudzes mācītājs V. Līventāls.

Pēc tam skolas vadītājs Fr. Sīpols klātesošiem bērnu vecākiem un skolniekiem sniedza savus norādījumus par turpmāko skolas gaitu. Pirmajā dienā bija pulcējušies 45 skolnieki.

Par skolotājiem darbosies: J. Purviņa, O. Abermane, E. Mičulis, L. Vīksne un R. Grauds.

LATVIEŠU SKOLAS GRĀMATA

ALA's Kultūras biroja apgādā iznākusi H. Kreicera un A. Kurmja sastādītā daiļliterātūras izlase „Jaunatnes pūrs" I daļa, 224 lapp., cena $1.80 (pieskaitot 5 proc. sūtīšanas izdevumu). Grāmata iespiesta 1.000 eksemplāros. Pieprasījumi ir dzīvi, kādēļ ieteicams nekavēties ar pasūtinājumiem. Grāmata pieprasāma: American Latvian Association, 3220 17 St., N. W., Washington 10, D. C.

Anvils

BIJUŠAIS PAR BIJUŠIEM

LATVIEŠU VIRSNIEKA ATMIŅAS PAR 1945. G. TRAĢISKAJIEM NOTIKUMIEM DZIMTENĒ

Trīs virsnieki, pārvarot neiedomājamas grūtības, kājām šķērsojot Lietuvu, Poliju un Austrumprūsiju, 1945. g. vēlā rudenī no komūnistu okupētās Latvijas nonāk brīvajā pasaulē.

VI

ZAĻAJĀ CIETUMĀ

Jau kādu nedēļu mītam mājā tuvumā kādā nelielā ar mežu apaugušajā kalnā. Apkārt gravas, tīrumi un kultivētas pļavas. No kalna nogāzes, neizejot no meža, ir redzama Abavas upe, ceļš uz Tukumu un daudzas mājas. Lai kaut kā laiku īsinātu un par daudz nenokautos ar grūtām domām, labu dienas daļu, pēc kārtas, pavadām mežmalā, aizslēpušies aiz kāda koka, un tālskatā novērojam pasauli. Pa tīrumiem un pļavām staigā atsevišķi sarkanarmieši ar garām kārtīm rokās un meklē nesprāgušas lidmašīnu bumbas, kādu šeit izkaisīts diezgan daudz. Atrastās atzīmē, tad nāk citi un spridzina. Pētot viņu rīcību, redzam, ka mežos viņi nemeklē. Pa Tukuma ceļu virzās diezgan daudz atsevišķu krievu transporta auto, kā arī kājām sarkanarmieši, gan grupiņās, gan pa vienam, dažs labs ir redzams „iekundējies" lauciniekam ratos. Kā teicu, cik daudz mēs redzam no savas mežmalas, tik daudz mums jēgas par to, kas notiek pasaulē. No mūsu mājām nekādu ziņu nepienāk; radio atņemti, telefona aparāti noņemti, uz Rīgu braukt neviens bez sevišķas atļaujas nedrīkst, un tas nozīmē — vispār nedrīkst. Visiem vīriešiem pavēlēts ierasties pagasta valdē reģistrēties. Ņemot līdz pārtiku divi nedēļām; dažs no šīs reģistrēšanās tiešām atgriezās, dažs tika aizsūtīts uz apriņķa valdi, bet tie, kuru nogādāja vēl tālāk uz Rīgu, vairs neatgriezās. So reģistrēšanos pie pagasta valdēm izteikti latviešiem pazīstamās čekas nodaļas, pie kurām bija arī pa vienam pārstāvim no latviešu karaspēka vienībām leģionāru uzzīmēšanai. Jā, komūnisma nezālei, kā jau nezālei, dziļas saknes.

ZIŅU IZPLATĪTĀJI UZ KAUT KO SERĒJA

Kāri klausāmies māju sūtņa šad tad pastāstītās baumas: vienu dienu — pie Liepājas angļu kara kuģi, citu dienu — redzēta zviedru flote. Cik tas lētticīgi un naivi šķiet man tagad, kad mēs zinām šo valstu nostāju pret krieviem vēl tagad, pēc 7 gadiem! Bet tas rāda, ka ziņu izplatītāji uz kaut ko cerēja, kaut ko gaidīja. Pa retam dabūjam arī krievu oficiozus — Izvestija un Pravda; tas notika tad, kad mūsu šķaistajām un drošsirdīgajām sakarniecēm izdevās no mājās dzīvojošiem karavīriem nemanot paņemt šos laikrakstus. Bet lasīt boļševiku laikrakstus nozīmē lasīt vienu un to pašu laikraksta numuru visu mūžu: tas pats saturs pirms 20 gadiem, tas pats pirms 6, tas pats šodien. Vienīgā atšķirība, ka ar katru gadu garāka kļūst Staļina mīlināšanas vārdu un titulu rinda, un tagad pilnā sparā lamā amerikāņus, ko pirms sešiem gadiem vēl nedarīja. Piegādātājām lasītie laikraksti tikpat nemanot bija jānoliek atpakaļ, lai neuzvaramiem nerastos nekādas aizdomas. Kādu dienu mani pārsteidza neparasta rosība mežiņam piegulošajā saimnieka pļavā. Sākumā ieradās daži sarkanarmieši ar pāris pajūgiem un sāka rosīties. Drīzi vien kļuva skaidrs, ka viņi ceļ teltis un iekārto apmešanās vietu kādai vienībai. Vakarā šī vienība bija klāt. Tie bija zirgu gani ar lielu baru kara laupījuma zirgu kā vācu, tā latviešu. Domājām, ka viņi tikai uz īsu laiku, bet ne, — pēc pāris dienām visas zīmes rādīja, ka tie šeit paliks ilgi.

MŪSU DROŠĪBA BIJA APDRAUDĒTA

Līdz ar to mūsu drošība tika apdraudēta, jo tik mazā un pašķidrā mežiņā, ja krieviem ienāktu prātā tur iegriezties, mēs tiktu tūlīt atklāti. Tas nedrīkstēja notikt, jo mūsu iekrišana nozīmētu, labākā gadījumā, visiem mājas iemītniekiem lielāko nelaimi, bet varēja gadīties, ka represijas tiek vērstas pret visas apkārtnes iedzīvotājiem. Partizānu uzturēšanās kādā apvidū norāda uz vietējo simpatijām pret viņiem un viņu atbalstu. Mēs bijām devuši solījumu neiekrist. Piesardzības labā mūsu esme nebija zināma nevienam ārpus saimnieka ģimenes, pat viņa tuvākiem radiem ne, kas tomēr dzīvoja pie viņa; šis apstāklis bija par iemeslu dažiem pārpratumiem, piem., vecāmāte esot brīnījusies, kur tik daudz maizes tagad vajagot. Agrāk ceposi tagad jācepot divas reizes. Viņu nomierināja mūsu brašo sakarnieču māka ar [illegible] atbildi. Tās piesardzības labā ar sakarniecēm satikās, kā jau rada gabals, vienīgi Žanis.

No pirmā mežiņa atvadījāmies un kādā naktī pārcēlāmies uz citu. Ne jau kur tālu, kilometra attālumā, jo bijām saistīti ar mājām. Jaunizredzētais nebija lielāks par atstāto, bet toties drusku tālāk no krieviem, un, galvenais, viens šī mežiņa stūris bija varen biezi pieaudzis ar jaunām priedītēm, tik biezi, ka tur labprāt nespiedās ne lops, ne cilvēks. Grūtāk gan šeit bija ar ūdeni; kur pirmajam cauri tecēja strautiņš, tur šeit mums bija jāgāzgas vairāk kā puskilometra pa krūmiem pie kādas peļķes, bet nekas, ūdens bija lietojams. Apgādājāmies ar ūdeni pa naktīm, ēdiena vārīšanai un dzeršanai, bet ar mazgāšanos daudz nopūlēties neiznāca, neatļāva trauki: karavīru katliņi un dažas pudeles.

SAKARNIECES PIEGĀDĀJA PĀRTIKU

Kad ganības savam mežiņam blakus dzirdējām skaļi savā starpā sasaucāmies divas sieviešu balsis vai ko uzdziedam, tad zinājām, ka mūsu brašās sakarnieces ir klāt un Žanim jādodas tuvāk malai uz satikšanos. Tas notika pa lielākai daļai vienreiz nedēļā, dienu iepriekš nenosakot; tad ganu meitai — latgaļu krievietei, kas jau bija paspējusi nodibināt draudzību ar krievu karavīriem — tika dota brīva pēcpusdiena, un ganos dzina tās, ko mēs gaidījām. Šajās reizēs Žanim tika paziņota vieta un laiks, kur saņemama pārtika nākošai nedēļai. Vietas mainījās: dažreiz zināmas žagaru čupas ceļa malā, dažreiz rudzu lauka stūrī, citreiz nātrās aiz māju šķūņa. Laiks nemainījās: vienmēr pusnaktī manījāmies klāt un nolikto stiepām tuvāk savam midzenim. Saņemšanas vietā atstājām iepriekšējās nedēļas tukšās piena pudeles (katram sava), iztukšoto kartupeļu maisu un tukšo [illegible] un no sevis nolikām pa puškim meža puķu — mūsu vienīgā reālā pateicība sakarniecēm par viņu [illegible]. Viss atnestais, — maize, speķa gabals, kartupeļi u. t. t. — tiek tūlīt aprakts un vieta nomaskota, jo mums vienmēr jābūt gataviem visādām varbūtībām, ka nekāda liecība par mūsu uzturēšanos šeit nedrīkst nonākt krievu rokās. Ēdienu gatavojām pusnaktī. Apmēram trīs kvadrātpēdu lielu vietu notīrījām no jaunajām priedītēm, tās izceļot ar visām saknēm; [illegible] šai vietai [illegible] izrakām mazu bedrīti un tā izveidojām savu „virtuvi". Jau 30 soļu attālumā, vistumšākajā naktī, uguns nespīdēja cauri priedīšu biezoknim, bet par dūmu maskošanu rūpējās pati nakts tumsa. Vienīgi dūmu smaka un trokšņi varēja mūs nodot. Par trokšņu novēršanu gādājām mēs: — zariņus pirksta garumā sagriezām dienas laikā ar kabatas nažiem un sasējām tos mazās būntītēs, jo pat sīko zaru laušanas troksnis naktī tālu sadzirdams. Bet lai uztvertu niecīgā ugunskura vēl niecīgāko dūmu smaku un pēc tās ko secinātu, starp šiem krieviem nebija neviena tik spējīga. Maltīti beidzot, bedrīte tika nolīdzināta un priedītes „ieaudzētas" atpakaļ savās vietās tik labi, ka nezinātājs varēja dienas laikā iet viņai pāri un nemanīt, ka atrodas „virtuvē", pat mēs paši dažreiz kļūdījāmies. Gabaliņu sāņus, līdzīgi ierīkota un pa dienām savā pirmatnējā izskatā atgriezta, atradās mūsu guļvietas. Pat saulainās dienās mūs nesasniedza īsta gaisma, bet naktīs, atgriežoties no „pārtikas gājieniem, ilgi ložņājām saliekušies zem priedīšu zariem, līdz ar nojautu atradām meklēto vietu.

Turpinājumā sekos: JĀŅU NAKTS ZAĻAJĀ CIETUMĀ.

Bīstamākais vīrs Eiropā

Vai Skorcenijs gatavojās nogalināt Eizenhaueru?

Kad Skorcenijs ieradās pie Hitlera, lai par apvērsumu Ungārijā saņemtu Vācu krustu zeltā, H. viņam uzticēja atkal jaunu uzdevumu. Hitlers izraudzīja Sk. vadītajai lomai ofensīvā, kura pēc viņa domām izšķiršot Eiropas likteni. Sabiedroto armijas jau bija sasniegušas vācu robežu, un kara smagums pārcēlās uz pašu vācu zemi. Par katru cenu Hitlers gribēja piespiest sabiedrotos līgt mieru, lai pēc tam ar visu spēku varētu griezties pret Krieviju. Hitlera balss mazliet drebēja, kad viņš teica Skorcenijam: „Skorcenij, tā ir svarīgākā misija Jūsu dzīvē. Jums jāsastāda un jāietērp kāda bruņota brigāde pilnā amerikāņu formā ar piederumiem. Pēc tam, kad vācu armijas būs izlauzušās cauri sabiedroto līnijām, Jūs parādīsities ienaidnieka aizmugurā, un jauksit sabiedroto līnijas." To visu Skorcenijs būtu veicis, ja vien būtu laiks un materiāli. Kaut gan augstākās virspavēlniecības kļūda izjauca S. lietas pūliņus, viņam bija pārsteidzoši panākumi.

Lūk, kas notika. Pieteicās brīvprātīgie. Vienīgi 1 no 10 varēja daudzmaz saprasties angliski. Gribot negribot bija jāorganizē kurlmēmo brigāde. Daži no šiem vīriem devās uz amerikāņu gūstekņu nometni mācīties džiu-džitsu paņēmienus. Citus atkal ietrenēja izrunāt amerikāņu lamu vārdus un kā izņemt cigaretes no celofānu apklātās paciņas. Grūtākais uzdevums bija vājināt vācu armijas disciplīnu un tiem, iemācīt vaļīgo amerikāņu gaitu. Skorcenijs iedomājās, ka aplaupot amerikāņus viņi iegūs visu vajadzīgo apbruņojumu, t. i., 20 tankus, 30 bruņotus auto, 3 džīpsu bataljonus un pretgaisa baterijas. Bet tajās dienās laupīšana nebija vairs tik viegli izdarāma, un viss, ko viņi sadabūja, bija 2 Šērmaņa tanki, 10 angļu bruņotie auto, kuri pienākot salūza, 15 amerikāņu preču auto un 30 džīpsi. Kas ieguva simtiem džīpsu, kurus sagūstīja vācu armija, to neizdevās noskaidrot. Iemīlēto auto jaunais īpašnieks vienkārši liedzās tos atdot. Viņi gatavojās ar vācu Fordiem, krāsojot tos zaļā krāsā, un 12 maskētiem tankiem, jo labākajā gadījumā ap jūdzi attālumā, krēslā tos varētu arī nepazīt. Tad formas. Amerikāņu armijas mēteļu piegādātājs atgriezās bez cerībām. Vienības bija lauku žaketēs. Viņi prasīja žaketes un tās arī dabūja, bet ar — „Prisoner of War" iezīmi. Skorcenijam pašam tie nekā nevarēja sadabūt uniformu, un brigādes komandierim bija jāvelkt hakī svīters. Vienīgi trīs no vāciem zināja operācijas noslēpumu: šifra vārdu Griffin. Vāci to pielīdzināja vācu vārdam „greifen" un tā radās baumas, ka viņi saņems sabiedroto galveno mītni. Arī izdomātā satikšanās pie Café de la Paix, darīja šo lietu populāru.

Vācu rietumu armijas virzījās uz priekšu ar visu, kas tām vēl bija. Amerikāņi kāpās atpakaļ, bet Hitlers tos bija nepareizi novērtējis: tie liecās, bet neielūza. Tā vienīgi 4 vai 5 vācu „amerikāņu grupas" izgāja cauri frontes līnijai. Šajās grupās bija tikai 16 līdz 20 vīru, kuri trūcīgo pieredzi ieguva tikai apmācības stundās. Viena grupa apmetās kādā krustceļa pilsētā, jo tās vadītājs vāca informāciju kādam amerikāņu pulkam. „Visi ceļi uz fronti ir nogriezti," viņš tiem stāstīja uztraukts. „Ir tikai viena droša sprauga." Amerikāņi pateicīgi sekoja savam viltus palīgam, un nozuda veselas 2 dienas. Otra grupa kā ar rungu iesita panākumu apreibinātiem amerikāņiem. „Draugi, pazūdiet, jūs esat ielenkti," ziņoja vācu vadītājs virsseržanta formā. Tie steidzīgi pazuda. Ejot no vienas vietas uz otru, vācu vīri uzspridzināja municijas novietnes, pārvietoja ceļa zīmes, apvilka sarkanas lentas ap stratēģiski svarīgām vietām par zīmi, ka tās ir mīnētas. Pāris dienās „Skorcenija gājienu" varēja redzēt visur. Īsto amerikāņu novietnes vajadzēja norobežot, jo tie paši vairs nezināja, kuram ticēt.

Lai radītu lielāku drošības sajūtu pašu ļaudīs, Sav. Valstu radio no Kalē ziņoja, ka 250 vācu ir arestēti. Ģenerālis Eizenhauers pats nodrošinājās, pārvietojoties mājā, kas bija apzīmēta ar militārās policijas zīmi. Kad viņš sadumpojās pret savu vientulību, viņa sardze nolēma sūtīt braucienā kādu Eizenhauera dubultnieku, lai maldinātu Skorcenija bandītus. Arī feldmaršals Montgomerijs tapa domīgs. Viņš ziņoja, ka vāci ir apmācījuši kādu vīru viņa aizstāšanai. Pagalam sadusmoti, angļu ģenerāļi, braucot cauri Beļģijai, piespiesti kavējās mil. policijas pārbaudēs. Visu šo lielo samulsumu izraisīja apm. simts pusapmācītu un slikti apgādātu vīru. Kādas jukas celtos, ja vāci būtu spējuši pārraut fronti un chaosa radīšanai aizmugurē iepludinātu veselu brigādi — 3.300 vīru!

Pēc kara beigām Nirnbergas prāvā prokurors pulkv. Rosenfelds cēla apsūdzību pret Skorceniju, ka viņš esot gatavojies nogalināt Eizenhaueru. Sk. to noliedza. Viņš teica: „Tas nav tiesa, ka es būtu gatavojies nogalināt Eizenhaueru. Es neesmu mēģinājis pat viņu nolaupīt, vai citādi apgrūtināt. Dabiski, es to būtu darījis, ja man pavēlētu, bet es tādu pavēli nekad neesmu saņēmis." Kara pēdējās nedēļās pulkv. Rozenfelds pats uzmanīja vienības un tankus tā sauktajā Café de la Paix Parīzē. Viņi gaidīja tur Sk. ar viņa vīriem amerikāņu formās. Katrs amerikāņu militārais policists nēsāja klāt fotografiju „Skorcenijs, visbīstamākais vīrs Eiropā." Vairākas reizes S. bija arī „atrasts". Pēc kara S. pats brīvprātīgi padevās sabiedrotiem. Tomēr viņu novietoja vientuļā ieslodzījumā stiprā apsardzībā. Kad viņam izdarīja operāciju un viņš pēc tās atmodās, tommijs ar šauteni stāvēja blakus viņa slimības gultai. Sabiedrotie arī tad vēl gaidīja pārsteigumu, bet iespējams, ka visnodevīgākais pārsteigums vēl ir nākotnei padomā.

O. Jumis

APKĀRT ZEMES LODEI

Daudzi ar interesi vēro, ko jaunu nesīs slavenās filmu dīvas Ritas Haivortes ceļojums uz Franciju. Viņa tikko ieradusies Havras ostā, no kurienes tiešā ceļā devusies pie sava neatlaulātā vīra prinča Ali Chana. Pēdējais, kā zināms, nesen viesojās pie Ritas Holivudā.

Ar šo Haivortes ceļojumu no jauna ceļas valodas, ka populārais pāris atjaunošot kopdzīvi. Citas balsis gan stāsta, ka Rita ieradusies pie Ali, lai ar personīgo šarmu izspiestu lielāku labprātīgo alimentu naudu viņu meitas Jasmīnas audzināšanai. Šī būšot Ritas un Ali pēdējā tikšanās.

Ritas un Ali salabšanu mudina paregot ziņas, kas nāk no Holivudas. Ritai Haivortei vairs neesot agrākās piekrišanas starp filmu sabiedrībām. Ritas zvaigzne Holivudā izbālot, kādēļ viņa rīkojoties gudri, atgriežoties pie turīgā Ali.

o

Pagājušā gadā kāds draugs piesūtījis dāņu lauksaimniekam Hjurtam Lorencenam nepazīstamas sugas kviešu vārpu, kuru bija ieguvis kādā archaioloģiskā izrakumā Ēģiptē. Dānis rūpīgi apskatījis vārpu un saskaitījis tajā 163 graudus. Graudus viņš iesējis naktī mēness gaismā, lai varētu to augšanu labāk kontrolēt. Tagad ievākta pirmā raža. No katra grauda izaugušas 6 vārpas, un uz katras vārpas ir ap 160 graudu. Tā dānis ieguvis vairākus tūkstošus graudu. Sākumā kaimiņi skatījušies uz Lorencenu neticīgi, bet kad paši savām acīm iepazinušies ar vārpām, bijuši spiesti ticēt brīnumam. Pie dāņa ieradies arī kāds viņa draugs, autotirgotājs, arī lietpratējs lauksaimniecībā. Apskatījis vārpas, viņš nekavējoties piedāvājis par tām savu grezno luksa automašīnu, bet lauksaimnieks atteicies no maiņas.

Kopenhāgenas lauksaimniecības speciālisti vēl ir „neticīgi," kaut gai ir spiesti atzīt, ka mēģinājums izdevies spīdoši. Viņi piebilst, ka neesot no svara graudu skaits vien, bet arī cik bieži var lauku apsēt. Tāpat ir svarīgi zināt, kā jaunā resp. senā kviešu kultūra pārcieš ziemu. Bet ja varētu iegūt tikai 50 kg vairāk no hektāra, tad jau tas būtu milzu sasniegums.

*

Angļu kolonijā Kenijā nēģeri nodibinājuši asins brālību, lai atbrīvotu savu zemi no „baltajiem apspiedējiem." Brālība saucas Mau Mau, un tajā ietelp visvairāk Kikuju cilts piederīgie. Pārvaldes ierēdņi jau apcietinājuši 550 iedzimtos, kuri ir aizdomās par piederību minētai brālībai. Pēdējā vainojama dažāda veida varas darbos, neizslēdzot slepkavības, dedzināšanas un spīdzināšanas, kā nēģeru apgabalos, tā arī pilsētās un ciemos.

o

Starp citām likstām Angliju piemeklē arī bailes par nogrimšanu jūrā. Jau ilgus gadus novērots, ka angļu salas lēnām grimst, pie kam austrumu krasts grimst ātrāk par rietumu. Pirmais uzmērījums tika izdarīts jau 1850. g., tad 1912. — 1921. g., konstatējot, ka jūras līmenis visapkārt krastiem pacēlies. Vislielākā iegrime bija tuvu 2 collām. Tagad tiek izdarīti jauni uzmērījumi un labākās mērīšanas metodes dos noteiktu atbildi, par cik Lielbritanijas salu apdraud noslīkšana jūrā.

o

Norvēģija katru gadu nopelna daudzus miljonus no siļķu zvejas. Pēc pēdējiem pētījumiem konstatēts, ka šī zveja draud izsikt, jo siļķes meklējot sev citas uzturēšanās vietas, tālāk prom no krasta. Šāda siļķu baru pārvietošanās var radīt lielu robu Norvēģijas saimniecībā un sašķobīt tās jau tā nedrošo financiālo stāvokli.

o

Kādu spāņu tūristu grupu pārņēmis ledus lāču medību drudzis. Sākumā tie iemaksājuši par kādu vācu kuģeli ar dzelzs korpusu 50 tūkst. kronas, bet norvēģu ostas pārvalde Tromso neļāvusi kuģim izbraukt medībās, jo uzskatījusi to par jūras nedrošu. Tad karstasinīgie spānieši nonomājuši ledusjūras kuteri Norbjorn un devušies ar to Franča Jozefa zemes virzienā.

Medības ilgs kādas pāris nedēļas, ja vien laika un jūras apstākļi spāniešiem nebūs par smagiem.

*

Dānijas zooloģiskā dārzā, Olborgā, ieradies kāds zviedrs no Gēteborgas, kuram gaužam interesējušas lauvas. Viņš uzrāpies pa kādu dzelzs stieni, kurš atradies ap metru no lauvu krātiņa, un izstiepis roku, lai paplikšķinātu lauvai pa muguru. Tai pašā acumirklī lauva satvēris viņa labo roku, un piesteigusies lauvene iekodusi viņa kreisajā rokā.

Par laimi kādam no klātesošiem bijis pietiekami daudz apķērības, lai izrautu kādam citam apmeklētājam spieķi un uzbruktu ar to lauvām, kuras pēc pāris sitieniem palaidušas rokas vaļā. Zviedra, rokas ir stipri cietušas, bet ārsti cer tās sadziedēt tā, kā viņš neklūs kropls.

Latvietes starptautiskajā sieviešu izstādē

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem arī šogad latvietes piedalīsies ar savu stendu Starptautiskajā sieviešu izstādē, kas notiks no 2. līdz 9. novembrim 71 Armory, Park Ave un 34 St., Nujorkā. Latviešu piedalīšanos izstādē organizē draudzes dāmu komiteja sadarbībā ar pārējām sieviešu organizācijām. Latviešu priekšnesumi izstādē paredzēti otrdien, 4. novembrī (prezidenta vēlēšanu dienā).

Pāvils Klāns

ROMĀNS — REPORTĀŽA

7. turpinājums

Viņam bija labi, lieliski, skaisti, viņš darbojās un dzīvoja ar to sajūtu, ko izsaka pilnība, un tā nedeva vietas pārdomām, apcerei vai kritikai. Viņš apzinājās, ka ir elementāri un vulgāri laimīgs, tik laimīgs, ka nekādiem citiem aspektiem vienkārši nebija vietas. Un šo zemes cilvēka laimi apdvēseļoja un padarīja cildenu Žanīnas gars — būdama maz redzējusi pasaulē, būdama apbruņota tikai ar vienkāršo izglītību, kas nepieciešama, lai brīvi orientētos dzīvē, Žanīna nesa sevī kādu neikdienišķu noslēpumu, kādu iedzimtu inteliģenci, kas viņai ļāva raudzīties pāri notikumiem un cilvēkiem galvām — viņas spožākais cilvēcīgais ierocis bija viņas loģika.

Viņa ātri tika uz priekšu. Sākumā viņa strādāja kādā Kurfirstendamma parfimērijā, kur pārdeva tualetes ziepes un smaržas, lūpu pomādes un pūdera slotiņas elegantēm un atturīgām vācietēm, kam tagad negribēja redzēt pat krāsotas lūpas. Bet Eriks, izmantojot pazīšanos franču žurnālistu saimē, drīz vien sagādāja viņai iespēju kļūt par kādas Parīzes žurnāla līdzstrādnieci, un kaut gan ne vācu propagandas, ne ārlietu ministrija nelikās sevišķi ieinteresētas, lai tieši šis izdevums paustu Vācijas panākumus frontēs, Žanīnai tas toties nozīmēja milzīgu soli uz augšu. Eriks bija izvilcis viņu no pieticīgās un bezcerīgās, sarūgtinājuma pilnās pārdevējas dzīves un parādījis citu — un par to viņa piekērās Erikam ar visu savas taisnīgās sirds spēku. Eriks triumfēja. Draugi apskauda viņu. Viņa panākumi auga, viņa sekmes vairojās — Žanīna spārnoja viņu. Abi blakus viņi bija divkāršās smadzenes, četrkāršas acis un ausis, — un krāšņs pāris, kas, pašu draugu vārdiem runājot, darīja godu visai ārzemju presei Berlīnē. Un Žanīna turklāt prata smaidīt skaistu, sirsnīgu smaidu, kas apbūra tāpat kā viņas mazās miniātūras franču žurnālā par Berlīnes dzīves atmosfairu. Ik otrā rindā tās zem rožu ziedieṃ slēpa asu, vienīgi pašiem frančiem izlobāmu dzeloni — vācu pēccenzūras stīvais, ar mikroskopu bruņotais dārznieks, kas meklēja nezāles košuma dārzā, to nespēja atklāt.

„Vai kungs dosies tūliņ pie miera?" no pārdomām viņu iztraucēja Katiņas nogurušā balss.

„Nē," Eriks pietrūkās kājās. „Man vēl daudz darba."

Viņš devās uz savām istabām. Vēl viņam šai mazajā dzīvoklītī bija guļamistaba, kurā blakus gultai un skapim tumšā stūrī bija iekārtota provizoriska foto laborātorija — Eriks bija kaislīgs amatieris. Te viņš, saskaņā ar priekšrakstiem, nolaida biezā melnā papīra aptumšošanas aizkarus un, iepriekš durvis aizslēdzis, ērti iekārtojās pie palielinājumu galda. Nelielo kaseti, ko viņš visu laiku bija glabājis pie sevis, nebija grūti atvērt, un drīz Erika skatienam atklājās vesela slepena pasaule, ko viņš līdz šim bija pazinis tikai lielos vilcienos, bet tagad skatīja visos sīkumos — tas bija pagrīdes darbības un pretestības kustības pārskats, daudz faktu, skaitļu, vārdu un vietu nosaukumu, kuru autentiskums un pamatīgums viņu gluži pārsteidza. Tur bija dokumentu fotokopijas filmās, oriģināli, noraksti un saraksti, plāni, schēmas un zīmējumi, nelegālais pagrīdes laikraksts un tā viltojums neveiklajā vācu SD izdevumā, tautas noskaņojuma raksturojums, latviešu iestāžu darbības un to iesniegumu, protestu un ierosinājumu pilnīgs kopojums. No kurienes tas viss? Viņa acu priekšā iznira ekselences rētainais, drūmais vaigs. Lai visu šo materiālu savāktu, bija vajadzīgs vesels štats darbinieku, spiegu, uzticamu cilvēku, veiklu puišu. Vai ekselencei tādi bija? Jeb vai — un Erika mugurai pārskrēja netīkamas tirpas — jeb vai viņš šos materiālus bija aizguvis no kādas iestādes, kurā tie jau sakopoti? Varbūt viņš pats bija tās darbinieks? Mistika, kas saistījās ar ekselenci, likās pieļaujam un pat padarām visai iespējamu arī tādu faktu. Šī iedoma Eriku netīkami satrauca, — iedoma, ka viņš ar savu solījumu ekselencei netieši un pats nezinādams var kļūt par kādas vācu iestādes dokumentu pārvadātāju. Līdz šim viņš bija varējis lepoties — par spīti žurnālista amata ceļiem, kas viņu šad un tad noveda kabinetos, sarunās un situācijās, kur viņam tika piedāvātas nepārprotamas iespējas avansēt, labāk nopelnīt, nodrošināt savu nākotni tam laikam, kas nāks „pēc kara," — par spīti visam tam viņš bija pratis pieklājīgi un veikli izvairīties no kalpības, ko turēja zem sava goda. Tagad viņam svila pirksti. Vienu īsu mirkli viņš sajutās tā, it kā visi šie plānie zīda papīri un filmas būtu jāaizmet, jāatbrīvojas no tiem. Tad viņu pārņēma drudžaina nepacietība — līdz šim bija tikai sarunas un interesantas situācijas, tagad sākās pienākumi — viņa paša aktīvitāte. Kā darīt? Ko darīt? Viņš lūkojās galda virsmā, kaseti saviem garajiem pirkstiem aptvēris un saspringti domāja. Vienīgi apziņa, ka šis materiāls ir vērtīgs, un ka viņam ir iespēja nogādāt to ārpus Vācijas, vienalga, no kurienes tas būtu nācis, — tā nedaudz remdināja saviļņojumu. Vairāk par visu nomierināja apziņa, ka Anglijā viņam uzticējās vismaz tāpat kā ekselencei. Ha! Viņš iesita sev pa pieri — tas taču bija skaidrs: fronte pārvelsies Rīgai, un tajā paliks kāds vācu iestāžu instruēts, apbruņots un financēts vīrs — varbūt neviens cits kā eskselence, kas tad gādās pāri frontei vērtīgus materiālus vācu izlūkošanas dienestam! Un ekselence, droši vien, nebija vienīgais tāds...

Eriks piecēlās. Viņš aizsmēķēja cigareti. Kādu brīdi viņš pastaigājās pa savu mazo guļamistabu. Bet kādas galu galā bija garantijas, ka viņa iedomas atbilst patiesībai? Un ja arī — vai arī tad tomēr ekselence neveica bīstamu, ar dzīvības briesmām savienotu uzdevumu, kas taču galu galā nāca par labu latviešu interesēm? Arī tām?

Eriks noskurinājās. Šā vai tā — viņa uzdevums bija nogādāt dokumentus latviešu, ne vācu rokās. Tagad un vēlāk tāpat. Viņš izdzēsa cigareti, atrotīja krekla piedurknes un sakārtoja galdu. Visu nakti viņš nostrādāja, pārrakstīdams slepenā sūtījuma materiālus un pārfotografēdams un kopēdams pievienotos uzņēmumus un filmas.

„Īsas dziesmiņas nekad nav garas," viņš sacīja, galīgi pārguris pret rītu ieraudzīdams ausmas blāzmu aiz priekškara, ko pacēla, lai izvēdinātu telpu. Viņš uzgrieza modinātāju un, gultā atkritis, uz vietas aizmiga.

IV

Visa nākošā priekšpusdiena Erikam pagāja, kārtojot iestādēs izbraukšanas formālitātes. Viņa ārzemju preses apvienības apliecība kā arvien izrādījās ar maģisku spēku arī šoreiz — nekur nekas neķērās, un jau pēc dažām stundām viņš ar robežpārejas atļauju kabatā atgriezās sava nama pagalmā, kur veca malkas šķūņa vārtos bija iebraukts viņa mazais italiešu automobilis — zelta gabaliņš, ne mašīna — kā viņš pats teica — tik maz tā ēda benzīna: 8 litrus uz 100 kilometriem. Veicams bija pāri par tūkstoš kilometru liels attālums, un Eriks gribēja nobraukt to bez negadījumiem — šī kaprīzā un jūtīgā mašīna bija sagādājuši viņam ne tikai strauja brauciena priekus vien — tā mēdza arī niķoties, bieži ļoti nepatīkamās reizās un vietās — naktī, lietū, tālu no apdzīvotām vietām. Viņš uzvilka darba tērpu un izņēma rīku lādi. Motora atslēgai piekārts, pusdienas saulē jautri iezibējās mazs amulets — Žanīnas ģīmetne zem celofāna apvalka, kas pavadīja Eriku visos viņa braucienos. Viņš ieslēdza motoru, pārbaudīja cilindru darbību un ventiļu spēli un palīda zem mašīnas, lai piegrieztu eļļas rezervuāra slēdzi, gar kuru vienmēr sūcās un pilēja šis tagad tik dārgais, grūti sadzenāmais šķidrums. Un taisni tad, kad viņš bija apakšā, pagalmā atskanēja spalga, kareivīga balss:

„Kaprāļa kungs, atļausit ienākt!"

„Hei!" atsaucās Eriks zem automobiļa. „Brīvi! Nespēlējieties! Nāciet tuvāk!"

„Nebūt ne, kaprāļa kungs, nav iespējams," sacīja balss virspusē, un Eriks pabāza no mašīnas spārna savu notriepto, izpūrušo galvu. Drīz viņš jau bija uzrausies kājās un spieda negaidītā viesa plato, cieto roku, pavēris muti līdz ausīm platā, priecīgā smaidā. Pirmajā brīdī viņš neatrada vārdus, ar kuriem atnācēju apsveikt. Tas bija Mikus Peniķis. Reiz smagās artilerijas pulkā abiem kopā savu obligāto kareivju laiku pavadot, Eriks bija bijis Mikus Peniķa priekšnieks. Šīs attieksmes viņai rotaļādamies paturēja arī vienmēr vēlāk, un, kaut tie laiki sen bija pagājuši, tās arvien no jauna atsvaidzināja un atgādināja draudzību, kas tik pamatīga, sirsnīga un stipra spēj izveidoties vienīgi agrā jaunībā.

(Turpinājums sekos)

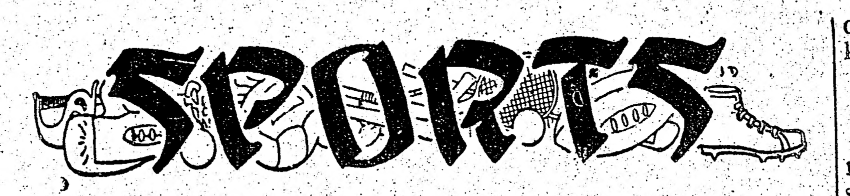

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

4. okt., plkst. 12 Hamiltonā Deltas Secondary skolas vingrotavā zibenturnīrs basketbolā Spartas tehniskā vadībā.

Toronto, 4. okt., plkst. 14 Bīča stadionā TLSK rīko pirmās dienas sacensības un 5. okt., plkst. 15 otrās dienas sacensības desmitcīņā.

11. oktobrī, plkst. 14 Bīča stadionā TLSK rīko sezonas noslēguma sacensības vieglatlētikā. Bez latviešu sportistiem piedalīsies somi, igauņi un lietuvieši. Programmā visas populārās disciplīnas.

25. oktobrī, TLSK vadībā notiks plašas volejbola un basketbola sacensības Toronto.

K. BUKASS ATSAKĀS

LSAK ģaldes loceklis K. Bukass, kas pazīstams kā vispusīgs neatkarīgās Latvijas sportists un veiksmīgs „Cauri Berlīnei' sacensību dalībnieks, iesniedzis atlūgumos no LSAK valdes locekļa amata, kurā tas darbojās kā priekšsēža 2. vietnieks.

PĀRMAIŅAS TLSK VALDĒ

No TLSK valdes aizejošās V. Pālenas vietā nāk E. Heniss. Līdz šim E. Heniss vadīja TLSK paukošanas sekciju, darbā parādot atzīstamu veiksmi, kas liek secināt, ka TLSK valde ieguvusi enerģisku darbinieku.

Aizejošai V. Pālenai TLSK valde rakstveidā izteica pateicību.

ZIBENTURNĪRU GAIDOT

Šogad Kanadas latvieši basketbola sezonu ievadīs ar kādreiz Latvijā populāro zibenturnīru. Turnīrā piedalīsies pirmoreiz startējošā St. Katarīnas vienība, spēcīgais Londonas Ont., virknējums, 2 Spartas un 2—3 TLSK vienības. Iespējama vēl citu Kanadas latviešu vienību piedalīšanās un varbūt arī kāda ASV latviešu sporta kopa mēros tālo ceļu līdz Hamiltonai.

Turnīra technisko vadību uzņēmušies mājinieki — spartieši. Katrai dalībniecei vienībai jādod pārstāvis un divi tiesneši, kam jālemj pēc 1951.-52. gada basketbola noteikumiem. Spēļu ilgums un sistēma noskaidrosies, zinot dalībnieču vienību skaitu.

LSAK Basketbola nozares vadītājs R. Kadiķis kopīgi ar vienību pārstāvjiem izšķirs katru radušos neskaidrību.

Šogad pirmoreiz Kanadā latvieši sacentīsies zibenturnīrā un atliek cerēt, ka tas izvērtīsies par gadskārtēju notikumu.

SIETLAS LATVIEŠI SPORTO

Sietlas latviešu sporta svētkos notika plašas sacensības daudzos sporta veidos:

Galda tenisā finālā M. Pakulis uzvarēja P. Galiņu.

Tenisā pēc drāmatiskas spēles uzvaras laurus ieguva V. Zemītis. Otrā vietā palika A. Staprāns.

Šacha ātrspēlē daudz pārāks par pārējiem bija latviešu pirmās klases spēks E. Zemgalis. Otro vietu izcīnīja V. Zemītis un trešo U. Lapiņš.

Volejbolā un basketbolā demonstrējuma spēlē sacentās divas Sietlas latviešu sporta kopas vienības.

Vieglatlētikas sacensībās, piedaloties kuplam dalībnieku skaitam, sasniegts viens otrs jauks rezultāts — M. Pētersona 6.25 m tāllēkšanā, I. Dērmanes 8.6 sek. 60 m skrējienā un R. Lejēna 1.69 augstlēkšanā.

Techniskie rezultāti vīriešiem:

100 m A. Pētersons 12,6; Švarcs 12.7. Tāllēkšanā — M. Pētersons 6.25; K. Upenieks 5.66; A. Pētersons 5.49. Augstlēkšanā — Lejēns 1.69; M. Pētersons 1.66; Švarcs — 1.47. Trīssoļlēkšanā — M. Pētersons 11.71; K. Upenieks 11.37; A. Pētersons 11.03. Diskā — M. Pētersons 33.05; Racibarskis 30.31; K. Upenieks 27.03. Šķēpā — M. Pētersons 32.53; K. Upenieks 32.10; Racibarskis 29.48.

Sievietēm: 60 m — Dērmane 8.6; Segliņa 9.1. Tāllēkšanā — Segliņa 3.94; Dērmane 3.92. Augstlēkšanā — Segliņa 1.26. Lodē — Upeniece 7.93; Segliņa 7.22; Lejēna 6.83. Diskā — Upeniece 18.95; Knēģere — 18.37; Lejēna 18.07.

Pats skaistākais Sietlas latviešu sporta svētku sasniegums realizējās stafetēs:

Zviedru stafetē (400 — 300 — 200 — 100) K. Upenieks, M. Pētersons, A. Pētersons un G. Švarcs sasniedza ar laiku 2:12.2 jaunu trimdas rekordu.

3 reiz 1000 m stafetē K. un V. Upenieki un A. Pētersons realizēja trimdas pirmrekordu 8:44,0 laikā.

SKATS PASAULĒ

Slavenā Vīnes futbola vienība Wien (Vienna) Dienvidamerikas turnejā Kolumbijā pret SC Kalli panākusi 1:1 (0:1).

Bijušais Eiropas smagā svara boksa meistars Heins ten Hoffs gatavojas vēlreiz doties uz ASV, lai tur paliktu uz dzīvi un cīnītos profesionālos ringos.

Vācietis Geisters Šveicē 100 m skrējis 10.5 sek. un 200 m 21.9 sek.

Slavenais italiešu riteņbraucējs Koppi pēc savainojumu sadzīšanas atsācis treniņus.

Johansens (Dānija) veiksmīgi aizstāvējis savu Eiropas meistara titulu vieglā svara boksā, uzvarot pēc punktiem savu izaicinātāju italieti Duilio Loju.

Pakistānas lauku hokejisti turnejā pa Vāciju vēl nav zaudējuši nevienu sacensību. Pēdējā spēlē tie pieveikuši Stutgartes Kikeru 3:2 (1:0) un Bavārijas sastādīto — 5:3.

Jaunu pasaules rekordu vesera mešanās sasniedzis norvēģis S. Strandli ar 61.25 m tālumu.

Norvēģija valstu sacīkstē futbolā uzvarējusi Somiju ar 7:2 (2:1).

Zviedrijas meistarsacīkstēs vieglatlētikā Nilsons disku metis 52.19 m; Israelsons 110 m barjērskrējienu veicis 14.8 sek.; Magnussons tāllēkšanā aizlēcis 7.20 m; Ļiungkvists augstlēkšanā — 1.98 m; Ringstroms veserī — 52.33 m; 200 m Ālens veicis 21.9 sek. un 800 m Ekfeldts 1:51.4 min.

Vācijas — Šveices vieglatlētikas sacensības beigušās vīriešiem ar 117:97 un sievietēm 75 ar pus pret 31 ar pus vācu labā. Katrā disciplīnā startēja no katras valsts divi sportisti. Punkti tika vērtēti sekojošā veidā: 1. vietā — 5 p.; 2. — 3p.; 3. — 2 p. un 4. v. — 1 p.

Divi labākie sasniegumi katrā disciplīnā vīriešiem:

400 m barjēri — Kosts (Šv.) 54.8; Šārrs (V) 55.0. 800 m — Klēve (V) 1:53.0; Denglers (Šv) 1:55.0; 200 m — Vērli (Šv) 21.8; Eichenbergers (Šv) 22.0. 10.000 m — Eberleins (V) 31:02.0; Stellers (Šv) 31:16.0. 4 reiz 100 m — Šveice 41.8, Vācija 41.9. 400 m — Stegers (Šv) 48.8; Drehers (V) 49.0. 100 m — Vērli (Šv) 10.6; Fuchss (V) 10.7; 1500 m — Lamers (V) 3:52.2; Klūge (V) 3:52.6. 110 m barj. — Dernards (Šv) 15.0; Kosts (Šv) 15.1. 5000 m — Sāde (V) 14.26.2; Millers (V) 15:10.6; 4 reiz 400 — Šveice 3:17.2; Vācija 3:17.4. Diskā — Hipps (V) 46.40; Hillbrechts (V) 43.73. Augstlēkšanā — Vāli (Šv) 1.89; Naumans (V) 1.86; Veseris — Volfs (V) 56.68; Visers (Šv) 49.77. Tāllēkšanā — Vitners (Šv) 7.03; Klophauss (V) 6.85. Kārtslēkšanā — Šneiders (V) 3.90; Vērli (Šv) 3.80. Trīssoļlēkšanā — Bodenhāgens (V) 14.13; Staufers (Šv) 13.88. Lodē — Theurers (Šv) 14.86 Senns (Šv) 14.71. Šķēpā — Kellers (V) 60.66; Rīders (V) 59.44.

Sievietēm:

60 m — Uleheimere (V) 7.8; Kleina (V) 8.0; 100 m — Uleheimere 12.3; Kleina 12.5. Lodē — Vernera (V) 14.31; Maijre (V) 12.61. Tāllēkš. — Seonbuchnera (V) 5.66; Favta (V) 5.36. Šķēpā — Maijre 44.04; Grosa (V) 41.41. 60 m barjēri — Soenbuchnera (V) 11.4; Gastle (V) 12.0; Augstlēkšanā — Buttca (V) 1.53; Ammane (Šv) 1.40. Diskā — Vernera (V) 40.86; Bellingera (Šv) 42.17; 200 m — Faringa (V) 25.9; Lohrsberga (V) 26.4. 4 reiz 100 m Vācija 48.5; Šveice 50.8.

Vācijas — Zviedrijas valstu sacīkstē vieglatlētikā uzvarēja Zviedrija 119:93. Liels pārsteigums bija šādes zaudējums 5000 m skrējienā zviedrim Albertsonam, kas distanci veica 14:15.0.

Šarfenekas — Betlenburgas ir vienas no lielākām Luksemburgas rīkotām sacensībām riteņbraukšanā. Šogad sacīkstēs piedalījās beļģu, franču, italiešu un vācu riteņbraucēji. Negaidīti uzvarēja vācietis H. Millers, otrā vietā atstājot Šveices meistaru G. Veilenmani.

Luste, luste jaunajam,
Kas vecam lustes dos?
Tik vecam lustes bija,
Kā pie cepļa sildīties. (589)

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS

DEJU VAKARS

1952. g. 3. OKTOBRĪ, pl. 8 VAKARĀ

Ungāru namā, 245 College St., Toronto

BUFETE LABA MŪZIKA

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBA KANADĀ

rīko piektdien, š. g. 3. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā

COLUMBUS HALL telpās, 582 Sherbourne ielā (pie Bloor), Toronto

GADSKĀRTĒJO BALLI

LĪDZ PLKST. 1.00 NAKTĪ

apmeklētāji varēs dejot un priecāties arī par igauņu un latviešu vingrotāju priekšnesumiem

Ģenerālkonsula R. N. Braisona vērtīgās balvas izloze, kurā katra ieejas biļete būs arī loterijas biļete, un citi pārsteigumi

PLAŠAS BLAKUS TELPAS AR GALDIŅIEM

PILNA BUFETE

Ieejas maksa $1.00 no personas (520)

HAMILTONAS SPORTA KOPA SPARTA

rīko 4. oktobrī, no plkst. 12—18 Deltas Secondary School vingrotavā Main St., E

BASKETBOLA ZIBEŅTURNĪRU

PLKST. 20 469 BAY ST., N.

SAVIESĪGS VAKARS

AR LABU DEJU UN ATSPIRDZINĀJUMIEM

Ieeja sacīkstēs $0.50, dejā $1.00

APGĀDĀ IMANTA IZNĀK

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS

I. SĒJUMS

Redaktori: prof. Dr. A. ŠVĀBE, prof. Dr. K. STRAUBERGS, prof. Dr. E. HAUZENBERGA-ŠTURMA

Šajā darbā ir apvienotas LATVJU DAINAS ar folkloras krātuves savāktajām TAUTAS DZIESMĀM. Krājums iznāks 12 sējumos. Katram sējumam pievienoti zinātniski raksti par latviešu tautas dziesmām. Ik sējums iznāks ar 3 mēnešu starplaiku. Izdevums paredzēts brošēts un iesiets linu audekla sējumā (speciāli pasūtinot arī pusādas sējumā). I sējumā prof. A. Švābes un prof. K. Strauberga ievadraksti; dziesmas par dziedāšanu; radību, raudzību, kristību un kūmu dziesmas; dziesmas par bērnu audzināšanu, kopšanu un mācību un aukļu dziesmas. I sējumā pavisam apm. 6000 dziesmu un variantu.

Apgāds IMANTA lūdz nekavējoties pieteikties ikvienu, kas vēlētos iegādāties Latviešu tautas dziesmas, jo I sējumam pievienos visu to subskribentu vārdus, kuru pieteikumi ienāks apgādā līdz š. g. 10. oktobrim!

Atkārtoti uzsveram, ka subskribentiem ir paredzētas dažādas priekšrocības šī izdevuma apdarē (katrs sējums ievietots speciālā kasetē), nosūtīšanā un cenā. Bez tam — tikai subskribenti saņems pilnu šī izdevuma komplektu, ieskaitot arī nerātnās tautas dziesmas.

Subskribentiem I sējums maksā: brošēts $3.70, iesiets $4.70.

Pērkot brīvā tirgū: brošēts $4.70; iesiets $5.70

PIETEIKUMI PIESŪTĀMI APGĀDAM

IMANTA

I. REITMANIS, POSTBOX 292, KOBENHAVN V, DANMARK

VAI TUVĀKĀ GRĀMATNĪCĀ

DR. J. KAROLS

426 Shaw St., Toronto

Tel. OL 1681

pieņem

no pl. 9—11 un no 5—7 pēcpusdienā,

sākot ar 1. OKTOBRI (564)

Dr. L. SIMON

(Diplomēts Budapeštā)

Speciālists ādas un veneriskās slimībās

Toronto, 3 Spadina Road

(Bloor — Spadina stūrī)

Pieņem: 10—12 priekšpusdienā 3—7 pēcpusdienā

iepriekš pieteikties tel. RA 6614 vai KI 8015 (528)

GRĀMATAS

LAIKRAKSTI, LATVISKI ĀDAS IZSTRDĀJUMI, ROTAS, AUDUMI, SKAŅU PLATES UN RAKSTĀMMAŠĪNAS

Pieprasīt katalogu!

P. AVOTIŅŠ

854 BATHURST ST., TORONTO

TEL. KE 0621

Lotus puķu namā II. stāvā (582)

Iceļošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto.

Tel.: RA 7149 (204)

VECĀKI!

Ja jūs esat nodarbināti dienā, jūs savus bērnus varat atstāt igauņu sievietes uzraudzībā. Prasīt pēc Mrs Raud, 167 Lansdowne, Toronto (593)

Latvijas amata meistara

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni

PIEŅEM REMONTĀ FOTO APARĀTUS

FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ

TEL. GE 0756

445 PAPE Ave, TORONTO

S. VĀSARĀJA

transporta uzņēmums

»BALTIC CARTAGE«

and MOVERS

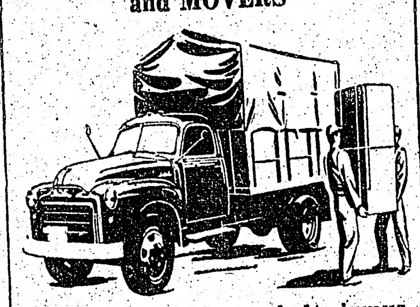

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

IZDODAMAS saulainas mēbelētas istabas ar virtuves un leduskapja lietošanu. Zvanīt, Toronto, tel. GE 0756. (536)

IZDODAMS dzīvoklis, divas glīti mēbelētas istabas, ar ērtām vārīšanas iespējām. Toronto. Tel — HA 4501. (561)

MĒBELĒTA istaba izdodama vienai personai. Zvanīt Toronto — RA 4607. (588)

Pieņemu vecākus un slimus cilvēkus

VESELĪBAS UZLABOŠANAI

Ļoti labas telpas, uzturs un māsu uzraudzība.

Pieteikties

Toronto, tel.: MI 7270 (480)

Meklēju prof. J. CIZARĒVIČA Diferenciālrēķinu un integrālrēķinu grāmatu

Piedāvājumus sūtīt — Toronto 42 Arundel Ave, L. STEINHOLDAM (592)

IZDODAMA labi mēbelēta istaba divām vai vienai personai ar virtuves lietošanu. Zvanīt no pl. 6—9 vakarā. Tel. PR 4208, Toronto. (590)

ŠUVĒJA

pieņem pasūtinājumus

DĀMU KLEITĀM

713 Ontario St., Toronto (556)

IZDARU DAŽĀDUS TRANSPORTA DARBUS

vakaros un sestdienās. Kara invalidiem un trūcīgām bezapgādnieku ģimenēm par BRĪVU. Zvanīt latvietim LA 6743, Toronto. (516)

VIENA MĒBELĒTA istaba ar virtuves lietošanu izdodama 92 Queen St., E. Ieeja no Mutual St., Toronto. (587)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi. Garāža. 30 Garnock Ave, Toronto, tel. RI 2256. (583)

JAUNUMS! ATKLĀTS JAUNS MĒBEĻU VEIKALS

Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle.

Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām

Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas

Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST. W. TORONTO, Ont.,

Tel. WA 6812 «496»

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgos muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARATS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuru pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteikta mēra.

Mēs piemērojam un izpildām briļļu receptes.

VISLABĀKĀ VĒRTĪBĀ — VISLABĀKAIS PAKALPOJUMS

STARKMAN CHEMISTS

Kanadas lielākā aptieka

463 BLOOR St., W. TORONTO, ONT.

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums Betlemes baznīcā, 5. oktobrī pl. 3 p. p. Māc. R. Zariņš.

Port Vašingtonā, L. I., Pestītāja b-cā dievkalpojums 5. okt. pl. 2 dienā. Māc. P. Treus.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzes Plaujas svētku dievkalpojums ar jaunatnes iesvēti svētdien, 5. okt., pl. 11 draudzes baznīcā, 1550 W. Ferdinand St. Vijoles solo brīvm. Žanis Dumpis, ērģeles Eduards Ramats. Pēc dievkalpojuma draudzes Sieviešu b-ba aicina visus apakšējā zālē pie Plaujas svētku azaida. Svētdienas skola pl. 10 r. mācītāja mājā visiem bērniem tautskolas vecumā, ar pilnu programmu.

Nākošā draudzes mēneša sapulce 2. nov. Māc. A. Rautenšilds.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont. t. 70136). Wellandā, 5. okt. pl. 1 pp. dievkalp. Kvekeru b-cā.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton. Ont. t. 93410). Hamiltonā, 5. okt., pl. 4 p. p. dievkalp. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So.).

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly St. Londonā, Ont.)

St. Katarinās, 5. okt. pl. 3 pp: Plaujas sv. dievkalp. Kristus b-cā.

Niagarā, 11. okt. pl. 5 p. p. Plaujas sv. dievkalp. Pāvila b-cā.

Londonā, 12. okt. pl. 4 p. p. Plaujas sv dievkalp. Trīsvienības b-cā.

St. Katarinās, 19. okt. pl. 3 p. p. dievkalp. Kristus b cā.

Londonā, 26 okt. pl. 4 p. p. dievkalp. Trīsvienības b-cā.

Niagarā, 6. septembrī salaulāts Tālivaldis Rūsis ar Elgu Krūmiņu.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Q t ...

Norandā, 5. okt. pl. 4 p. p. Plaujas svētku dievkalp. United b-cā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto. Ont. t. LO 2510) Toronto Sv. Jāņa latv. draudze (baznīca 274 Concord Ave)

Plaujas svētku dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā (619 Sherbourne Str., Bloor ielas krustojumā) svētdien, 5. oktobrī, pl. 12,30. Dziedās „Dainas" koris, dir. E. Freimanes vadībā. Pēc dievkalpojuma Draudzes vakars ar mūzikāli vokālu programmu.

Jaunceltā Sv. Trīsvienības baznīcā Sv. Jāņa latviešu draudzes dievkalpojumi turpmāk notiks katra mēneša pirmā un trešā svētdienā, pl. 12-tos.

Dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (274 Consord Ave) svētdien, 12. oktobrī, pl. 2,30 pp. Svētdienas skola.

Dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā, svētdien 19 oktobrī. pl. 12-tos. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas sanāksmju telpās.

Ticības Atjaunošanas svētku dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā svētdien, 2. novembrī, pl. 12-tos.

Sestdien, 11. oktobrī, pl. 7,30 vakarā Sv. Jāņa draudzes Bēru fonda dalībnieku kopsapulce Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās (619 Sherbourne Str.). Dienas kārtībā fonda valdes vēlēšanas, revizijas kom. vēlēšanas, pārskats par fonda līdzšinējo darbību un citi jautājumi.

Svētdien, 19. oktobrī pēc dievkalpojuma draudzes locekļu pilnsapulce Sv. Trīsvienības baznīcā (619 Sherbourne Str.). Dienas kārtībā — palīgmācītāja pieņemšana Sv. Jāņa ev. lut. draudzei un dažādi jautājumi.

Māc. A. Čops (118 Isabella St. Toronto, Ont., tel. MI 1873; bazn. PR 1563) Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu stūrī) ...

5. okt., pl. 4 pp. Plaujas sv: dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar tējas galdu un latviešu misionāra E. Zingera priekšlasījumu par dzīvi Indijā.

Draudzē nodibināts jaukts koris, garīgu dziesmu un mūzikas kopšanai, komp. T. Ķeniņa vadībā. Dziedātāji lūgti pieteikties pie mācītāja.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave, NDC, Que, tel. EL 3422). Montreālā 5. okt. pl. 4 pp. Plaujas svētku dievkalp. Redeemer b cā) 285 Clarke Ave Westmount).

Māc. K. Avotiņš (1091 W 8th Ave, Vancouver 9, B. C.)

Vankuverā, 12. okt. pl. 5 p. p. Plaujas sv. dievkalp.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojums svētdien, 5. okt., pl. 17 Walmer Road bapt. b cas telpās. Piektdienas vakarā, pl. 20 Lūgšanas sapulce. Māc. J. Lukašs no Sao Paulo, Brazilijas.

«LATVIJAS AMERIKA» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Lācis, 1800 E. 18th, St., Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 620 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.

O. Dīķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2405, 22nd St., East Minneapolis, Minn.

K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 87, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 19, D.C.

J. Paucītis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.

V. Puriņš 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runikis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuce, N. Y.

J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.

G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin.

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tārauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27 Ohio.

Rev. J. Turks 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

Jāna Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:

P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.

I. Batraks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, On.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.

Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā 123 Huron St., Toronto, Ont.

V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.

Olģeris Gebauers, 37 Strathcona Ave, So, Hamilton, Ont.

E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West. Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068

Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave. Hamilton. Ont.

Artūrs Kiviti, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 380.

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Retiberg—Kaserne.

Mr. V. Pomeinieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Information, Karlsviksgatan, 1, 1, Stokholm 12, Box 12134, Sweden.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Liepkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi

Mr. E. Liepiņš, 6. Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Mr. A. Priedītis, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Mortdale, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimestris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto. Ont.

Aiz DZELZS aizkara

LATVIJAS BAZNĪCA AIZ DZELZS PRIEKŠKARA

MĀC. R. ĶIPLOKA REFERĀTS BAZNĪCAS KONFERENCĒ

No trūcīgām ziņām, kas saņemtas no dzimtenes, mums atklājas bēdīga aina par baznīcas dzīvi Latvijā. Komūnistu princips, ka reliģija ir opijs tautai, ir vēl spēkā un saskaņā ar to veicota likvidēšana. Jau 1918. g. izdots likums par baznīcas īpašumu nacionālizēšanu. 1918. g. 21. februārī Matīšu draudzes mācītājs Ludvigs Čiško krita par upuri komūnistu terroram. Tas bija pirmais latviešu mācītājs, kas kļuvis par mocekli. Komūnistu valdīšanas pieci mēneši toreiz prasīja 28 latviešu mācītāju dzīvības, un Latvijas baznīca kļuva par mocekli modernajos laikos.

1939. g. visā Padomju Savienībā vairs nebija neviena luterāņu mācītāja. Daudzās latviešu draudzes bija iznīcinātas.

Kara laikā reliģijas politika Pad. Savienībā grozījās, un spaidi pret baznīcu atslāba. Komūnistiem bija svarīgi iegūt Amerikas atbalstu. Bez tam, komūnisti, redzēdami, ka reliģiju nevar iznīcināt, mainīja taktiku un tagad mēģina pataisīt baznīcu par ieroci komūnisma sludināšanai.

Tāda ir komūnistu politika, kam padota arī mūsu baznīca dzimtenē. Ir ziņas, ka pirmajā laikā pēc krievu otrreizējā iebrukuma pār mūsu zemi vēlies terrors, kura laikā nogalināti arī daži latviešu mācītāji. Aizbraucot no dzimtenes, archibīskaps Grīnbergs atstāja baznīcas vadību prāv. Irbes rokās. Komūnisti to aizveduši. Tāpat nozuduši visi pārējie mācītāji no baznīcas vadības. 1947. g. martā ir sanākusi sinode, kas pieņēmusi satversmes grozījumus, bet kādu — nav zināms. Šinī sinodē par Latvijas ev.-lut. baznīcas vadītāju ievēlēts Bauskas mācītājs Turss. Liekas, šis personas izvēle nav bez aprēķina. Tursam jau agrāk bija konflikti ar baznīcas vadību dažu pārkāpumu dēļ, un viņam nav stingras morālas stājas.

Jaunais archibīskaps Turss ir devis ārzemju presei interviju, kurā izteicis pateicību valdībai par sinodes sasaukšanu un sūdzējies, ka daudzām draudzēm trūkstot mācītāju. Mūs pārsteidz tas, ka Turss atklājis, ka 14 mācītāji atrodas apcietinājumā un viņš lūgsot V. Lāci. lai tos atbrīvo. Baznīcas izdevumiem trūkstot papīra.

Mācītāju saraksts netiek izpausts. Acīmerdzot tāpēc, lai neredzētu, kas trūkst, un arī tāpēc, lai neatklātu, kādas jaunas personas tagad darbojas kā mācītāji. Ir zināms, ka visas baznīcas nav atvērtas un ka dažas kapsētas ir uzartas. Sv. Annas baznīca Jelgavā ir salabota. Par baznīcas telpu lietošanu nav jāmaksā pēc likuma, bet par elektrību un gāzi aprēķina augstāko tarifu, tāpat kā izpriecu vietām. Baznīcu apdrošināšana ir obligāta un apdrošināšanas maksa ir ārkārtīgi augsta. Tas uzliek draudzēm ļoti smagu finanšiālu nastu. Ir pat dzirdēts, ka pie ieejas baznīcā jāpērk biļetes. Ir zināms, ka iznācis baznīcas kalendārs.

Jaunos mācītājus sagatavo 6 mēnešu kursos, neprasot pat vidusskolas izglītību. Ir aizdomas, ka starp šiem jaunajiem mācītājiem ir komūnisti. Baznīca ir iesaistīta politiskā akcijā, kuras uzdevums ir sludināt komūnisma mācību. Komūnisti to panāk ar sātaniskiem līdzekļiem. Viņi māca, ka Evaņģelijs un komūnisms esot viens un tas pats, ka Jēzus esot bijis pirmais komūnists un pirmās latviešu draudzes esot bijušas tas pats, kas kolchozi. Vēlāk kapitālisti esot viltojuši Kristus mācību un tagad tā esot jāattīra.

Kādā intervijā Turss paskaidrojis, ka viņš reprezentējot pusmiljona luterāņu. Agrāk Latvijā bija 1,3 milj. luterāņu. Ja atskaita 200.000 luterāņu, kas gājuši bojā vai izceļojuši, vajadzētu vēl būt pāri par miljonu luterticīgo latviešu. Par spīti vajāšanām un spaidiem pret reliģiju, arvien vēl pusmiljonam latviešu ir drosme palikt pie baznīcas.

Jauniešu darbs Bostonā

Latviešu Jauniešu Apvienība Bostonā, kopā ar Kristīgo Latviešu Jauniešu kopu, rīko 11. un 12 oktobrī plašu jauniešu salidojumu Bostonā, kurā piedalīsies arī jaunieši no citiem latviešu centriem. Izsūtīti uzaicinājumi Ņujorkas, Filadelfijas, Baltimoras, Vašingtonas, Vilimantikas, Hudsonas, Sirakūzu un Ņubransvikas (N.J.) jauniešiem. Salidojums notiks Bostonas DVA mītnē, 194 Heath St., Roxbury, Mass.

Salidojuma izkārtošanas labad izraudzīta īpaša salidojuma rīcības komiteja: V. Augustāns, J. Jaunzems, U. Holanders (no LJA), E. Balode. I. Miške, un A. Vīksna (no Krist. Latv. Jaun. K.). Komiteja jau ir izstrādājusi salidojuma darba kārtību. Referēt aicināti Kristaps Valters, jun. par reliģiski ētiskām problēmām jauniešu darbā, Henrijs Nordens — par topošo Amerikas Latviešu Jauniešu organizāciju u. c.

Tuvāku informāciju jauniešu pulciņiem sniedz rīcības komiteja tieši. Visa saraksīšanās salidojuma jautājumos adresējama LJA Bostonā priekšniekam G. Straumēnam, 17 Lourdes Ave, Jamaica Plain 30, Mass.

Šis salidojums norisēs pilnīgā jauniešu apvienībā: referātus un mākslinieciskos priekšnesumus sniegs jaunieši paši.

Bostonā šis ir otrs jauniešu salidojums. Maz ievērots pagājis pirmais salidojums pag. g. 6. oktobrī, kurš bija veltīts Annas Brigaderes atcerei.

LJ Apvienības sākumi meklējami jau pag. gada martā, kad pie DVA Bostonā rež. K. Veics nodibināja Jaunatnes teātri (nodarbības pirmdienās un piektdienās no plkst. 20 līdz 22). Blakus Jaunatnes teātrim izauga jauniešu Literārā kopa Artura Rubeņa vadībā, kas organizēja pārrunu vakarus ar referātiem, veltītiem literātūrai un Latvijas vēsturei. Šī gada pavasarī jauniešu ierosmē nodibinājās DV Tautas deju grupa, ko vada I. Jansone un V. Lamberga. Dejotāji ir daudzas reizes uzstājušies amerikāņu publikai, tādā veidā runājot par Latviju un latviešiem. Pavasarī pie DVA Bostonā nodibinājās arī sporta sekcija, kurā piedalās ap 30 jauniešu. Nodarbības basketbolā un volejbolā notika visu vasaru pirmdienās un trešdienās, Norfolk House telpās.

Jau pašā sākumā jauniešiem bija doma par vienotas jauniešu kopības radīšanu Bostonā. Jaunieši nolēma dibināt jauniešu klubu, taču šis nodoms nerealizējās. Nodoms apvienot jauniešus tomēr neapsīka. Tādēļ pēc draudžu organizētām jauniešu dienām Bostonā 4. jūlijā, Kr. Valters, jun., sapulcinot jauniešu grupu, nodibināja Latviešu Kristīgo Jauniešu kopu, kuras mērķis ir veicināt reliģiski-ētisku jaunatnes audzināšanu kristīgā garā. Kopas valdē ieiet: Kr. Valters, jun., Ārija Strautiņa, Laila Feldmane, Lidija Trence, Ingvars Vitands un Rolands Gailītis. Kopai noorganizēta īpaša labvēļu padome ar prāv. Kr. Valtera, sen., māc. Selmera, māc. Ozola, Dr. Grīnupa, V. Antiņa un A. Ciruļa līdzdalību. Kopa ir sarīkojusi vairākas sanāksmes.

Jauniešu iniciātoru grupa, lai radītu jauniešu apvienību Bostonā, sasauca visu DV jauniešu kopu dalībnieku sanāksmi š. g. 12. augustā. Sanāksme atzina, ka līdz šim lielākā jauniešu daļa ir darbojusies DVA sekcijās, dabiski izveidojot slēgtu jauniešu kopību un lai apvienotos vienotam darbam, šī kopībā jādefinē par jauniešu apvienību. Sanāksme, izvēlot Uldi Ķirsi, Gunāru Straumēnu un Grietiņu Kāpu, tiem uzdeva, saziņā ar sekciju dalībnieku vēlētiem pārstāvjiem, konstruēt šīs apvienības valdi, izstrādāt statūtus un darbības vadlīnijas un tās iedzīvināt. Apvienības valde konstruējās 22. augustā šādā sastāvā: apv. priekšnieks Gunārs Straumēns, viņa vietniece Valda Brāčiņa (Lit. kopa), sekretāri Arturs Rubenis, (Jaunatnes T.) un Grietiņa Kāpa, kasieris Uldis Ķirsis, biedrzine Maija Ošiņa (Tautas deju grupa, sen.), sarīkojumu lietu vadītāja Valentīna Lamberga (Tautas deju grupa, jun.) un Gaida Straumēna (Sporta kopa). Valde nolēmj, ka DVA Bostonā jālūdz uzņemties LJA aizgādniecību ar šādiem motīviem:

1. LJA Bostonā ir izveidojusies no DVA sekciju dalībniekiem, tāpēc, novērtējot līdzšinējo neatsveramo atbalstu jauniešiem, mums ir morāls pienākums aicināt DVA Bostonā kā LJA aizbildņus.
2. Praktisku apstākļu dēļ LJA nevar pastāvēt bez latviešu organizāciju atbalsta, tāpēc joprojām ir jārēķinās ar atbalstu, ko līdz šim Bostonas latviešu organizācijas ir devušas jauniešiem.
3. Latviešu karavīrs vienmēr ir bijis cīnītājs par latvietību; mēs, jaunākie, arī gribam tādi būt, tāpēc mēs vēlamies iet kopā ar cīnītāju organizāciju.

Šī aizbildniecība tiks formulēta īpašos noteikumos pēc abpusējas vienošanās. Statūtos ir formulēti šādi LJA Bostonā mērķi un centieni.

a) Jauniešu apvienības mērķis ir pulcināt un radīt latviešu jauniešu kopību, kas ar savām īpatām tradicijām un paražām veicinās jauniešu pašaudzināšanu sabiedriski un morāli. Šo pašaudzināšanu veicina pienākuma apziņa pret latviešu tautu, latviešu sabiedrību trimdā un draugu saimi apvienībā.

b) Apvienības centieni izpaužas devīzē: Latviski domāt, strādāt un just!

c) Savu mērķu un centienu sasniegšanai apvienība veido savu iekšējo sabiedrisko dzīvi.

DVA Bostonā ir uzņēmusies LJA Bostonā aizgādniecību.

Latviešu Kristīgā Jauniešu kopa, ievērojot tās īpatnējos mērķus, neiekļaujas Apvienībā. Arī DV sekciju darbs turpināsies līdzšinējā gaitā tik ilgi, kamēr noskaidrosies jauniešu uzskati.

Š. g. 25. oktobrī DV literārā kopa rīko sezonas atklāšanu ar Artura Rubeņa referātu: Latvijas meti dzejnieka Raiņa skatījumā. Tuvākā laikā arī Tautas deju grupas atsāks nodarbības un arī sportisti pārkārtosies ziemas sezonas darbībai.

UZAICINĀJUMS

BIJ. LATVIJAS PASTA VIRSVALDES UN PASTA DARBINIEKIEM

Katrs no mums trimdā kaut ko paņēmis sev līdz no dzimtenes, ja ne vairāk, tad atmiņas par savu dzīvi, darbu un darba biedriem! Ar gadiem tas izbāl, aizmirstas un pazūd ne tikai pašiem, bet visiem mums, latviešu trimdiniekiem! Mēs nevaram tik vienaldzīgi paiet garām visam tam, tāpēc arī sadarbības kopa „Universums", kas vēlas apvienot visus pastmarku krājējus trimdā, izdod regulāri biļetenus un sagatavo arī Latvijas pasta vēsturi un pastmarku un naudas zīmju katalogu.

Lai šo darbu labāk veiktu, aicinām talkā arī bij. Pasta Virsvaldes un pasta darbiniekus! Noskaidrojami daudzi svarīgi jautājumi, uz ko atbildēt varēs vienīgi min. bij. ierēdņi un darbinieki. Katrs vismazākais aizrādījums un paskaidrojums būs vērtīgs. Lūdzam atsaukties arī tos, kas paši varbūt domā, ka neko nezinās pateikt — katrs kaut ko zina, un to visu mēs gribam likt lietā! Tiem, kas atsauksies uz mūsu aicinājumu, piesūtīsim konkrētu jautājumu sarakstu, un katrs varēs uz to atbildēt un mums ar to stipri palīdzēt, jo trimdas apstākļos nav dabūjami gandrīz nekādi pasta un pasta virsvaldes izdevumi u. t. t. Noderīgi būs arī uzņēmumi u. t. t., par ko viss tiks jums katram piesūtītā sarakstā paskaidrots!

Tāpēc laipns lūgums visiem min. darbiniekiem: paziņojiet savas adreses, pēc kam saņemsit sīkus paskaidrojumus. Pārpratumu novēršanai paskaidrojam, ka mūsu nolūks nebūt nav doma radīt kādu pasta darbinieku trimdas organizāciju! Nē! — Mūsu vienīgais nolūks ir saglabāt mūsu trimdas jaunatnei un mums pašiem vērtīgu grāmatu par Latvijas Pasta vēsturi, pastmarkām, naudas zīmēm u, t, t,, u. t. t. — Lūdzam rakstīt uz šādu adresi:

„Universuma" vadītājam Edgaram Stalbovam, Stockholm 1, postbox 684, Sverige.

IGAUŅU UN LIETUVIEŠU MŪZIKA

Baltiešu simfoniskais koncerts 12. oktobrī, Karnegi Hallē, Ņujorkā dos iespēju ne tik vien amerikāņiem iepazīties ar Baltijas tautu mūziku, bet tas būs arī tilts uz saprašanos un iepazīšanos latviešu lietuviešu un igauņu starpā. Mums ir labi pazīstama visu lielo tautu mūzika un to komponistu darbi ir kādreiz atskaņoti Rīgā, bet mūsu tuvāko kaimiņu un likteņa biedru — lietuviešu un igauņu — mūzika mums ir palikusi maz pazīstama.

Triju Baltijas tautu attīstības ceļš ir vienāds. Šo tautu bagātais dziesmu pūrs ir noderējis modernajiem komponistiem par neizsmeļamu iedvesmes avotu.

Igauņu mūzika, tāpat kā mūsējā, sakņojas tautas dziesmu tradicijās. Savus pirmos dziesmu svētkus igauņi sarīkoja jau 1869. gadā Tērbatā, kas noderēja kā ierosinājums arī mūsu pirmajiem dziesmu svētkiem 1873. gadā.

Ievērojamākais no igauņu jaunās paaudzes komponistiem ir Eduards Tubins (dzimis 1905. g.), kas ātri izvirzījies pirmās rindās kā Igaunijā, tā Zviedrijā, kur tas uzturas kopš 1944. g., Tubina kompozicijās igauņu tautas dziesmai pieder svarīga, bet ne autokratiska loma. Viņa mūzika tomēr tik dziļi sakņojas dzimtajā zemē un tautā, ka viņa darbus var atzīt par igauņu tautas filozofijas un dvēseles nepārspējamu mūzikālu interpretāciju. Viņa simfonija 5. n-rs, ko dzirdēsim koncertā 12. oktobrī, ir viens no Tubina pēdējiem darbiem. Pirmoreiz to atskaņoja Stokholmā 1947. g. Kritika to atzina par vienu no vērtīgākajiem jaunumiem simfoniskā mūzikā. 1948. g. to atskaņoja Vācijas ziemeļrietumu filharmonijas orķestrs, pēc tam arī Hamburgas un Londonas radio, kā arī Norvēģijā un Somijā.

Arī lietuviešu komponisti ir smēlušies iedvesmi tautas dziesmās. „Enciclopedia Americana" par lietuviešu dainām raksta: „Ja tautas dvēsele atspoguļojas tās dziesmās, tad lietuviešus varētu klasificēt kā miermīlīgāko tautu pasaulē ... Arī Goete un Herders ir smēlušies iedvesmi lietuviešu dainās."

Viens no izcilākajiem lietuviešu komponistiem ir Vladas Jakubenas. Viņš ir dzimis 1904. g. Studējis kompoziciju Rīgā pie prof. J. Vītola. Vēlāk turpinājis studijas Berlīnes valsts akadēmijā. Atgriezies Lietuvā, viņš kļūst profesors Valsts konservātorijā Kauņā. Tagad uzturas Čikāgā, kur atvēris klavieru studiju. 12. oktobra koncertā dzirdēsim viņa Rapsodiju orķestrim un simfoniju 2. n-rs.

Starp iemīļotākiem lietuviešu komponistiem ir Juozas Gruodis. Viņš sacerējis operas, simfonijas, baleta svītas, kamermūzikas kompozicijas. Par nelaimi, lielākā daļa viņa darbu gāja zudumā, kad padomju karaspēks iebruka Lietuvā. Gruodim neizdevās paglābties no krievu okupācijas, un viņš mira priekš gadā. Lai Grouda darbus varētu celt priekšā Baltiešu simfoniskā koncertā, viena viņa klavieru kompozicija ir speciāli aranžēta orķestrim.

Vytautas Bacevičius ir pazīstams kā pianists un komponists. Viņš beidza Parīzes konservātoriju 1928. g. ar augstāko atzinību. Pēc konservātorijas beigšanas viņš devās koncertu turnejā pa Eiropu, uzstādamies arī Rīgā. Balevičius bija profesors Lietuvas valsts konservātorijā. Viņa klavieru kompozicijas publicētas Vīnē, Parīzē, un Ņujorkā. 1938. g. Beļģijas valdība viņu uzaicināja kā žūrijas locekli starptautiskā pianistu sacensībā. Kopš 1940. g. viņš uzturas ASV, kur devis koncertus visās ievērojamākās Amerikas pilsētās. 12. oktobra koncertā atskaņos viņa simfoniju 1. n-rs.

Latviešu mūzika būs reprezentēta ar Jāzepa Vītola darbiem.

DAIĻAMATNIEKS KRIŠJĀNIS ALLERS 50-GADNIEKS

Trimdā plaši pazīstamais daiļamatnieks Krišjānis Allers 16. septembrī visā klusībā atskatījās uz nodzīvotiem 50 mūža gadiem. Jubilārs dzimis Zemgalē, Rundāles pagastā, tirgotāju ģimenē. Daiļamatniecībai pievērsies kopš 20 gadiem, kad savas mācības gaitas uzsāka pie māksliniekiem Stepes un Dzērviša. Kr. Allers bija biedrs Rīgas amatnieku biedrības daiļamatniecības sekcijā, kā arī Rīgas daiļamatnieku savienībā. Trimdā jubilārs bija Latviešu mākslinieku un daiļamatnieku savienības (Eslingenē) dibinātājs. Ar saviem darbiem piedalījies daudzās izstādēs — kā dzimtenē, tā arī trimdā.

Kurš gan nebūs jūsmojis par Allera darināto miniatūro latvisko alus muciņu, kausiņiem līdz ar ķipīti, latviskā rakstā grieztiem svečturiem, pūra lādēm un šķīvjiem?

Krišjānis Allers savā mājoklī

Viņa darbu saraksts ir plašs un dažāds, tāpat apdares technika — griezums kokā, intarsija, metallplastika un kalumi. Daudzi viņa darbi ir aizceļojuši uz tālām aizjūras zemēm, kā Austrāliju, ASV, Kanadu, Dienvidamerikas zemēm un arī Anglijas salām. Vislabāk jubilāru atcerēsies bij. Memmingenas lielnometnes tautieši, kur viņš ar saviem darbiem kuplināja daudzās rīkotās izstādes. Tāpat arī Memmingenas latviešu I kora dalībnieki, kuri vēl šodien valkā viņa kaltās saktas.

Līdz izceļošanas akcijai Allers bija ilggadīgs Memmingenas iemītnieks, kur bija iekārtojis sev darbnīcu. Šodien šī darbnīca ir likvidēta, pašu jubilāru izceļošanas komisija nosūtījusi uz Gautingas sanatoriju, kur viņš ārstējas jau 2 gadus. Bet, neskatoties uz to, jubilāra enerģija un darba prieks ir tik liels, ka viņš domā par sava darbnīcas atjaunošanu un savos brīvajos brīžos jau atsācis darbu latviešu daiļamatniecības laukā. Vienīgi varētu būt vairāk pasūtinātāju, it sevišķi no Kanadas un ASV, kur, ievērojot dolaru kursu, šie darbi arī neiznāktu sevišķi dārgi un kā dāvanas aizstātu negaumīgos fabriku ražojumus.

Gautingā, septembrī, 1952. g.

Arvīds Bočkis.

Knuts Lesiņš

KAD MEISTARAM NEĶĒRĀS

No bērnības dienām manā atmiņā Jānis Jaunsudrabiņš palicis kā vīrs ar milzīgu melnu bārdu. Tādu viņu varēja skatīt tā laika uzņēmumos. Tai laikā bārda vēl nebija gluži izgājuši no modes. Manam vectēvam bārda bija garāka par Jaunsudrabiņa, tēvam — īsāka, ko sauca par „špicbārdu". Tādā kārtā Jaunsudrabiņa bārda manos priekšstatos aizpildīja trūkstošo vidus locekli. Viņa ģīmetni dažkārt aplūkoju pēc Baltās grāmatas izlasīšanas, par kuru tagad dzird skolotājus un vecākus sūdzamies, ka trimdā pusaudžus tā vairs nespējot ieinteresēt Tam laikam savs pamats. Jo nav vairs latviešu ļaužu vides, nav ap mums Latvijas dabas, upju, ezeru, mežu — un lauku māju, kas Jaunsudrabiņa tēloto vidi padarītu tuvu un saprotamu. Palicis Jaunsudrabiņa tēlojumu dziļais cilvēciskums, mīlestība uz lietām, ļaudīm, notikumiem dabā, kas tos paceļ pāri bērnu grāmatu līmenim.

Pirms 30 gadiem tas tā nebija. Zēni lasīja Jaunsudrabiņa grāmatas bez skolotāja ieteikšanas. Ja nemaldos, žurnālā — „Jaunības Tekas', iespieda Jaunsudrabiņa „Ar makšķeri". Bija žēl, ka žurnāls iznāca tikai reizi mēnesī un uz turpinājumiem bija tik ilgi jāgaida. Tas bija brīnišķīgs papildinājums manai skolas zēna vasarai, jo toreiz dzīvoju Lucas muižiņā pie Valmieras. Gauja tecēja turpat vai durvju priekšā. Man bija laiva, makšķeres un daudz brīva laika justies kā makšķerniekam Jaunsudrabiņa tēlojumos. Ķērās raudas un asari, bet reti tiku pie sapaliem, kuru dēļ Jaunsudrabiņu apskaudu. Viņa tēlojumā šīs platžaunainās zivs uzmanība un gudrība sevišķi izcelta, aprakstot sastapšanos ar čigānu, kas līdis caur piekrastes krūmiem uz vēdera, lai izvilktu sapalu. Arī Jaunsudrabiņš to laikam bija darījis, es tikai domāju, ka viņš ar savu lielo bārdu varēja līst caur krūmiem? Man bārdas nebija, bet ar visu līšanu caur krūmiem pie sapala netiku.

Netiku arī sastapis Jaunsudrabiņu vaigu vaigā ar iecienīto bārdu. Divdesmito gadu beigās, kad beidzu ģimnāziju, viņš bārdu nodzina. Presē pat sacēlās pārrunas par šo lietu. Tika aizrādīts, ka rakstnieks tā nedrīkstējis rīkoties, jo viņa bārda vairs nepiederot viņam vien, bet visai latviešu tautai. Zēnu priekšstatos viņa ģīmetne bija zaudējusi savu spēku. Viņš bija kā Dalilas apcirpts Samsons bez matiem. Ne tā literātūrā.

Kad mūsu Vācijas trimdas laikā vācu žurnālos, avīzēs, arī latviešu izdevumos sākās laikmets, ko varētu apzīmēt par iepazīšanos ar jaunāko amerikāņu literātūru, tulkoja un daudzināja Sarojānu, amerikāņu arměni, kas saistīja ar savu nemāksloto, it kā improvizēto, gleznaino, sentimentāli humoristisko tēlošanas veidu, tāpat Steinbeku, kam piedēvēja lielu varēšanu žanra novelēs. Nenoliegsim, tie ir apdāvināti rakstnieki, katrs ar savu īpatu tēlojamo vidi. Tā valdzina un saista, kā allaž dīvainais, neparastais, reizēm asais un varmācīgais, kā mūsu literātūrā tik maz.

Bet ja gribam salīdzināt, tad manuprāt Jaunsudrabiņš ir lielāks meistars, bez Sarojāna sentimentālitātes un Steinbeka reizēm uzsvērtās sociālās tendences. Viņam nemaz nav lieku vārdu un nekādas tieksmes lasītāju pārskolot. Šī māksla izliekas vienkārša, bet īstenībā ir ļoti grūta. Jānis Grīns kādreiz raksturoja Jaunsudrabiņu par lielu meistaru mazās lietās. Ir varbūt tiesa, ka romānā Jaunsudrabiņa īpatība atšķaidās un tajos viņš, sekodams idejām, vairāk atkāpjas no meistara atturības.

Studenta gados, kad biju sācis rakstīt stāstus, iepazinos ar Jaunsudrabiņu aci pret aci — bez bārdas. Tā bija smalka seja ar atturīgu vērotāja skatienu. Šīs tikšanās nebija visai nozīmīgas, Jaunsudrabiņš nebija ne literāru vakaru, ne diskusiju cienītājs. Debatēs par mākslas lietām viņš vairs nebija ieinteresēts. Varbūt tām viņš jau bija izbridis cauri jaunības gados.

1943. g. vasarā, vācu okupācijas laikā, nelaiķa literātūras vēsturnieka Rūdolfa Egles un Jāņa Grīna ierosināti, nolēmām apciemot Jaunsudrabiņu Vasarsvētkos viņa Ropāžu mājā.

Apciemotāju pulkā bez iepriekšminētajiem un manis bija arī konservātorijas prof. Alfrēds Ozoliņš un viņa kundze Biruta, apdāvinātā pianiste, kuras mūžs izbeidzās Vācijā autokatastrofā. Nobraucām skaistajos Ropāžos ar autobusu un pēc nelielas maldīšanās atradām nomalē Jaunsudrabiņa māju, skaistu divstāvu celtni, kas laikam bija viņa kundzes īpašums. Bija jau pievakarē. Pie vakariņu galda izplānojām otrās dienas nodarbības. Nobalsojām, ka Jaunsudrabiņam jāiet makšķerēt, pārējie vēžos Krievupītē. Man tika pārgulēšanai vieta Jaunsudrabiņa darbistabā. Tur bija rakstāmgalds, gleznas, plaukti ar grāmatām, jauks skats uz āru, liels lauku miers ar odiem. Apmēram viss, ko latviešu rakstnieks varēja vēlēties kā savu praktisko nodomu piepildījumu. Protams, nekā sensacionāla, nekā dīvaina, ne uz galda pamestu manuskriptu, ne rakstu galiem pārblīvēta papīrgroza.

Otrā rītā gan netikām prom no brokastgalda īstā makšķernieku laikā. Dabūjām krītiņus un sākām virzīties uz Krievupītes alkšņājiem, meklējot pēc vardēm vēžu ēsmai, kuras arī dabūjām, bet — ne vēžus, nebija īstais laiks. Jaunsudrabiņš uzkāpa velosipēdā, ar sabīdāmo makšķeri aiz pleca, un devās mēģināt savu makšķernieka laimi upītes augštecē. Pēc pāris stundām viņš mums pievienojās — tukšā, neko lielu netaisnodamies, ar smaidīgu ziņkāri vērodams mūsu tukšās tarbas. Kopīgās neveiksmes viņš mēģināja dziedināt ar stāstiņu: Lienu vienu rītu caur krūmiem, nekas neķeras. Beidzot brīnos: kāds pametis naudas maciņu krastmalā. Nu domāju: tikšu pie liekas naudas. Pārskaitu — nekas liels, taisni tikpat cik man. Apskatos labi — mans paša naudas maciņš. Nezkā bija izkritis.

Mēs drošības labad pārtaustām bikšu dibenu kabatas. Bet neatlaidīgais Grīns saka: te tomēr vajaga būt vēžiem, un, brienamās ūzas uzlocījis, sāk vēžu ķeršanu pēc savas modes: ar rokām urķējot vēžu alās. Jaunsudrabiņš smaida: vēžiem vajaga būt! Bet pašu šis zēna dienu sports vairs nevaldzina.

Pēc dažām minūtēm Grīnam jau pusducis vēžu, pāris itin prāvu. Lai Grīns nejustos upē vientuļš, pārvarējis nepatiku, kāpju viņam līdzi, līdz gurniem pār noglumējušām siekstām, gliemežvākiem, granti un duļķiem. Vēžu alas ir vairāk zem zaļu velēnu apaugušiem krastiem. Tās ir taisnas, kurpretī ūdens žurkām slīpas — uz augšu. Ja alas dibenā dur — vēzis iekšā. Pieskāriena brīdī viņš lec pretī; roku vajaga atraut un paslidināt augstāk, satverot melno taisni aiz čupra, tad viņš nekā nevar darīt, nāk ārā ļipatodams. Reizēm vēža alā gadās glumā vēdzele. To grūti noturēt, ja nobīstas. Mūsu kailās muguras sāk nodegumā kvēlot, kamēr pārējā sabiedrība ar Jaunsudrabiņu priekšgalā nes mūsu apģērbu gabalus, neskopojoties ar zobgalīgiem padomiem vietās, kur grūžam rokas zem velēnām, reizēm izpeldoties, slīdot no noglumējušas siekstas vai krasta. Neērtības un ūdens peldes ar laiku aizmirstas. Bet katrā amatā sava skola. Uz Grīna trim vēžiem man tikai viens. Viņš arī iet pa priekšu, atstājot man pārmeklēšanai mazāk atbildīgas vietas. Kamēr tiekam līdz mājām, tomēr savi trīs duči noķerti. Tie drīzi vārās, izplatot patīkamu diļļu smaržu. Bet Jaunsudrabiņš vēžus neēd, Grīns — maz. Esmu priecīgs vēžu ēdājs, tāpat Biruta Ozoliņa un Rūdolfs Egle, kas teicas vedam statistiku par rakstnieku izķertiem vēžiem un vispār — atpakaļ rāpulību. Tā mums tiek dubulttiesa. Pie galda sēd arī Jaunsudrabiņa māte, tā pati, kas aprakstīta Mūsmājās, pār kurām debess allaž visaugstāk jumjas. Viņai jau nezkurais, gadu desmits un viņa ne katram vārdam var izsekot. Runā vairāk Grīns un Egle. Un šos Krievupītē izķertos vēžus ēdot, man nāk prātā, ka Jaunsudrabiņam nekad nav interesējis ne vēžu, ne zivju loms, bet patika būt dabā, likt zivju gudrībai pretī savējo, domāt savu domu un redzēt zemes virsū kaut ko neaizmirstamu, kura skatīšanai dažam dotas ļoti smalkas acis.

Otrā dienā šķirāmies, saulei jau karstot, kaut kā nokavējuši autobusu, kādēļ nolēmām iet uz Rīgu kājām. Nemaz nebija tik grūti pēc vēžu ķeršanas. Cits pa priekšu, cits iepakaļ — tikām līdz Rīgas autobusiem. Latvija nebija liela, bet debesis likās augstāk nekā šobrīd.

Apgāda Daugavas Vanags Grāmatnīca

123 HURON ST., TORONTO, ONT.

Atvērta no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 14—20, Sestdienās no plkst. 9—15.

KRĀJUMĀ VISAS JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Izsūtām arī pa pastu. Pieprasiet mūsu cenrādi

Latvijas pastmarkas

VĒRTĪGA ATMIŅA NO DZIMTENES!

50 daž. — $1.00; 100 daž. — $3.00

Nupat iznācis: SCOTT vispasaules pastmarku katalogs, I. daļa (Amerika un Angļu imperija) $4.00 Oktobrī iznāks II daļa (Eiropa) $4.00. Pieprasiet izvēlē visas pasaules markas pilnās serijās un atsevišķi, kā arī pilnīgu Latvijas marku cenrādi

F. ĶEZBERS

1325A HODIAMONT AVE

St. Louis 12, Mo, U.S.A.

(553)

MONTREĀLAS LATVIEŠU SPORTA KOPAS sarīkojumā 4. oktobrī, plkst. 13 Montreālas High School vingrotavā, University St.,

Montreālas baltiešu sporta svētki

AR SACENSĪBĀM VOLEJBOLĀ UN BASKETBOLĀ

PLKST. 20.00 VICTORIA HALLĒ

DEJU VAKARS

Dziedās soliste ŽEIMĪTE